

**İLKÖĞRETİM OKULU ÖĞRETMENLERİNİN İŞLEDİKLERİ
DİSİPLİN SUÇLARI VE ALDIKLARI DİSİPLİN CEZALARI
(ADİYAMAN İLİ ÖRNEĞİ)**

Sibel ÇAĞLAR

**İnönü Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü**

**Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav
Yönergesinin**

**Eğitim Bilimleri
Anabilim Dalı için Öngördüğü
BİLİM UZMANLIĞI TEZİ
Olarak Hazırlanmıştır.**

Malatya

Ağustos 2006

İnönü Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne

Bu çalışma jürimiz tarafından Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı (Eğitim Yönetimi ve Denetimi Bilim Dalı)'nda YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan:.....

Üye:.....

Üye:.....

ONAY

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylım.

...../...../2006

Enstitü Müdürü

Onur Sözü

Uzmanlık Tezi olarak sunduğum “İlköğretim Okullarında Çalışan Öğretmenlerin İşledikleri Disiplin Suçları ve Aldıkları Disiplin Cezaları” başlıklı bu çalışmanın, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın tarafımdan yazıldığını ve yararlandığım bütün yapıtların hem metin içinde hem de kaynakçada yöntemine uygun biçimde gösterilenlerden oluştuğunu belirtir, bunu onurumla doğrularım.

Sibel ÇAĞLAR

Kızım Su ve Oğlum Baran'a

ÖNSÖZ

Eğitim sisteminin en önemli öğelerinden biri olan öğretmen, birbirinden farklı rollerini yerine getirirken zaman zaman çatışmalar yaşayabilir. Disiplin cezası almak kuşkusuz her öğretmen için olumsuz bir durum yaratır. Öğretmenin verimliliğinin düşmesine, moralinin bozulmasına neden olabilir. Ama bir taraftan da örgütün, varlığını sürdürebilmesi ve amaçlarını gerçekleştirebilmesi için de önlemler alması zorunludur.

Bu araştırmada ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin işledikleri disiplin suçları ve aldıkları disiplin cezalarının belirlenmesi amaçlanmıştır.

Araştırmanın hazırlanmasında ve yürütülmesinde bana yol gösteren ve destek olan tez danışmanım değerli öğretmenim Yrd.Doç.Dr. Necdet KONAN'a teşekkürlerimi ve saygılarımı sunarım.

Araştırma ile ilgili istatistiksel analizlerde yardımını esirgemeyen değerli meslektaşım Kerim YILMAZ'a; verilere ulaşmamı sağlayan İlköğretim Müfettişleri Bürosu Memuru Halil YALGI'ye teşekkür ediyorum.

Bütün katkılarına rağmen, araştırmanın tüm sorumluluğu araştırmacıya aittir.

Ağustos 2006-Malatya

Sibel ÇAĞLAR

ÖZET

Bu araştırmada, ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin işledikleri disiplin suçları ve aldıkları disiplin cezalarının neler olduğunun ortaya konulması amaçlanmıştır.

Araştırmada, durumun var olduğu şekliyle betimlenmesi amaçlandığından, tarama yöntemi kullanılmıştır. Yapılan işlemlerde kolaylık sağlamak amacıyla ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin işledikleri disiplin suçları ile aldıkları disiplin cezalarına ilişkin veriler benzerlikleri göz önünde bulundurularak sınıflandırılmıştır.

Araştırmada aşağıdaki bulgular elde edilmiştir:

Araştırma kapsamındaki, ilköğretim kurumlarında görev yapan öğretmenlerden 2003 yılında 4608 öğretmenden 109'u (% 2,37), 2004 yılında 4409 öğretmenden 72'si (% 1,63), 2005 yılında ise 4462 öğretmenden 16'sı (% 0,35) disiplin suçu işlemiştir. Tüm öğretmenlerin disiplin suçu işleme oranlarının üç yıllık aritmetik ortalaması % 1.45 'tir.

İlköğretim okullarında görev yapan öğretmenler en fazla, "Sendikal eylemler" (% 50,2), en az da "Göreviyle ilgili çıkar sağlama" (% 0,51) suçunu işlemişlerdir.

Öğretmenlerin aldıkları disiplin cezaları arasında "Aylıktan kesme" (% 42,64) ilk sırayı alırken, "İstifa etmiş sayılma" (% 1,52) son sırayı almaktadır.

Araştırma kapsamındaki 2003-2005 yılları arasında disiplin cezası alan 197 öğretmenden 155'i (% 78,68) erkek, 42'si (% 21,32) kadındır.

Kadın öğretmenlerin erkek öğretmenlere göre daha fazla oranda işledikleri tek suç "Kılık kıyafet hükümlerine uymama" (% 7,14) suçudur.

Disiplin cezası alan öğretmenlerden, Sınıf Öğretmenleri (% 55,63), Türkçe Öğretmenleri (% 54,55), Sosyal Bilgiler Öğretmenleri (% 66,67), Matematik Öğretmenleri (% 12,5) ve diğer branştaki öğretmenler (% 45) oranlarıyla en fazla "Sendikal eylemler" suçunu işlemişlerdir. Fen ve Teknoloji Öğretmenlerinin ise en çok "Görev mahallinde belirlenen usul ve esaslara uymama" (% 30) suçunu işledikleri görülmektedir.

6-10 yıl kıdem aralığında bulunan öğretmenlerin en fazla (59 kişi), 16-20 yıl kıdem aralığında bulunan öğretmenlerin en az (24 kişi) disiplin suçu işleyen öğretmenler olduğu ve tüm kıdem aralıklarındaki öğretmenlerin en fazla işledikleri disiplin suçunun “Sendikal eylemler” olduğu görülmüştür.

Araştırma kapsamında yer alan Adıyaman İli ilköğretim okullarında çalışan öğretmenlerden, disiplin suçu işleyip disiplin cezası alan 197 kişiden 125’i (% 63,45) Eğitim Fakültesi, 24’ü (% 12,18) Diğer Fakülteler, 29’u (% 14,72) Eğitim Yüksek Okulu, 18’i (% 9,14) Eğitim Enstitüsü ve 1 (% 0,51)’inin de Öğretmen Okulu mezunu olduğu görülmüştür.

2003-2005 yılları arasında disiplin cezası alan 197 kişiden 33’ünün (% 16,75) daha önceden ödül aldığı, 164’ünün (% 83,25) ise önceden herhangi bir ödül almadığı tespit edilmiştir.

2003-2005 yılları arasında disiplin cezası alan 197 kişiden 113’ü (% 57,37) daha önceden de disiplin suçu işlemişken, 84’ünün (% 42,63) ise daha önceden herhangi bir disiplin suçunu işlemediği görülmüştür.

2003-2005 yılları arasında toplam 2198 gündüzlü okuldan 176 (% 8,00) öğretmen disiplin suçu işlerken, toplam 28 yatılı okuldan 21 (% 75) öğretmen disiplin suçu işlemiştir. Toplam olarak 2217 okuldan 197 (% 8,88) öğretmen disiplin suçu işlemiştir.

Disiplin suçu işleyen 197 öğretmenden, 104’ünün il merkezinde, 14’ünün ilçe merkezinde ve 79’unun köylerde görev yaptığı görülmüştür. Disiplin suçu işleme oranı, il merkezindeki ilköğretim okullarında % 88,14 ile en yüksek, köylerde ise % 4,10 ile en düşük seviyede gerçekleşmiştir.

SUMMARY

In this research, it has been aimed at the committed discipline crime of teachers who work in primary schools and to show the discipline punishments which they take. The scanning method has been used because of aimed at to describe the condition with its existence style. To provide easiness in procedures it is classified the committed discipline crime of teachers who work in primary schools and by keeping in mind the similar datas of discipline punishments which they take.

It has been gotten the findings below in research:

In research scope, the teachers who work in primary schools have committed Discipline crimes in 2003 the 109 teachers of 4608(%2,37), in 2004 the 72 teachers of 4409(%1,63), in 2005 the 16 teachers of 4462(%0,35). The three-year-old arithmetic average is %1,45 it is the rate of whole teachers' discipline crimes which they committed.

The teachers who work in primary schools the most they committed crime of "Unionism Actions" (%50,2) the least "To get something out of duty"(%0,51).

The discipline punishments of teachers; To cut salary(%42,64) is the first and to resign(%1,52) is the last.

Between 2003-2005 in research scope, the 197 teachers who takes discipline punishments, the 155 of them is men(%78,68) and the 42 of them is women(%21,32)

Women who committed the most rate of only crime compared to men is “Don’t obey the appearance”(%7,14).

The class teachers(%55,63), Turkish teachers(%54,55), Social Information Teachers (%66,67), Math teachers(%12,5) and in other branches have committed “Unionism Actions” the most. The science and technology teachers have committed “Don’t obey the rules at working area” (%30) the most

In the 6-10 years period teachers the most (59 person), 16-20 years period the least (24person) are the people who committed discipline crime and it has been seen the most that “Unionism Actions” were committed in whole seniority intervals.

The primary schools in Adiyaman research scope, the teachers who committed Discipline crime’s rate is: in 197 people 125 of them(%63,45) has graduated from Education Faculty, 24(%12,18) of them is from other faculties, 29(%14,72) is from Education Vocational School 18(%9,14) of them is from Education Institute and 1(%0,51) of them is from Teachers’ school.

Between 2003-2005 It has been determined that people who took discipline Punishments in 197 people 33 of them (%16,75)has taken award before 164 of them(%83,25) hasn’t taken any award.

Between 2003 - 2005 it has been seen that the people who took discipline punishments; in 197 people 113 of them (%57,37) has committed discipline crime before and 84 of them (%42,63) hasn't committed discipline crime.

Between 2003-2005 the 176(%89,34) teachers committed discipline crime total 2198 Day schools and 21(%10,66) teachers committed discipline crime in total 28 boarding schools.

The teachers who committed discipline crime in 197 people 104 of them work in City centre and 14 of them in country centre and 79 of them in village, The rate of committing discipline crime; the highest in city centres' primary schools %52,80 but the lowest in villages %40,10.

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
ONAY.....	II
ONUR SÖZÜ.....	III
İTHAF.....	IV
ÖNSÖZ.....	V
ÖZET.....	VI
SUMMARY.....	VIII
İÇİNDEKİLER.....	XI
ÇİZELGELER.....	XIII

BÖLÜM

I GİRİŞ.....	1
Problem Durumu.....	1
Problem Cümlesi.....	19
Alt Problemler.....	19
Sayıtlılar.....	20
Sınırlılıklar.....	20
Tanımlar.....	21
II İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	23

III YÖNTEM.....	32
Araştırmanın Yöntem.....	32
Evren ve Örneklem.....	32
Bilgi Toplama Teknikleri.....	36
Bilgilerin Çözümlemesi.....	37
IV BULGULAR VE YORUM.....	42
İlköğretim Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin İşledikleri Disiplin Suçlarına Ait Bulgu ve Yorumlar.....	42
İlköğretim Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin Aldıkları Disiplin Cezalarına Ait Bulgu ve Yorumlar.....	49
İlköğretim Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin İşledikleri Disiplin Suçları, Aldıkları Disiplin Cezaları ile Öğretmenlerin; Cinsiyeti, Branşı, Mesleki Kıdemi, Mezun Olduğu Öğretim Kurumu, Görev Yaptığı Okul Türü, Görev Yaptığı Okulun Yerleşim Yeri, Önceden Disiplin Cezası Almış Olması ve Önceden Ödül Almış Olması Arasındaki İlişkilere Ait Bulgu ve Yorumlar.	51
V ÖZET, SONUÇ VE ÖNERİLER.....	77
Özet ve Sonuçlar.....	77
Öneriler.....	82
KAYNAKÇA.....	85
EKLER.....	88

ÇİZELGELER

<u>Cizelge No</u>	<u>Sayfa</u>
1. İlköğretim Okullarında 2003-2005 Yılları Arasında Görev Yapan Öğretmenlerin Yıllara ve Branşlara Göre Sayıları.....	33
2. Disiplin Cezası Alan Öğretmenlerin Yıllara ve Branşlara Göre Dağılımı.....	34
3. Disiplin Cezası Alan Öğretmenlere İlişkin Kişisel Bilgiler.....	35
4. Disiplin Cezası Alan Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okullara İlişkin Bilgiler.	36
5. Öğretmenlerin İşledikleri Disiplin Suçları.....	43
6. 2003, 2004 ve 2005 Yıllarında Disiplin Suçu İşleyen Öğretmen Sayılarının Yıllara ve Genel Öğretmen Sayılarına Oranı.....	48
7. Öğretmenlerin Aldıkları Disiplin Cezaları.....	49
8. Disiplin Suçlarının Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımı.....	52
9. Disiplin Cezalarının Öğretmenlerin Cinsiyetine Göre Dağılımı.....	54
10. Disiplin Suçlarının Öğretmenlerin Branşlarına Göre Dağılımı.....	56
11. Disiplin Cezalarının Öğretmenlerin Branşlarına Göre Dağılımı.....	57
12. Disiplin Suçlarının Öğretmenlerin Mesleki Kıdemlerine Göre Dağılımı.....	59
13. Disiplin Cezalarının Öğretmenlerin Mesleki Kıdemlerine Göre Dağılımı.....	60

<u>Cizelge No</u>	<u>Sayfa</u>
14. Disiplin Suçlarının Öğretmenlerin Mezun Oldukları Öğretim Kurumuna Göre Dağılımı.....	62
15. Disiplin Cezalarının Öğretmenlerin Mezun Oldukları Öğretim Kurumuna Göre Dağılımı.....	63
16. Disiplin Suçlarının Öğretmenlerin Önceden Ödül Almış Olmalarına Göre Dağılımı.....	65
17. Disiplin Cezalarının Öğretmenlerin Önceden Ödül Almış Olmalarına Göre Dağılımı.....	66
18. Disiplin Suçlarının Öğretmenlerin Önceden Disiplin Cezası Almış Olmalarına Göre Dağılımı.....	67
19. Disiplin Cezalarının Öğretmenlerin Önceden Disiplin Cezası Almış Olmalarına Göre Dağılımı.....	68
20. Gündüzlü ve Yatılı İlköğretim Okullarının 2003,2004 ve 2005 Yıllarındaki Sayıları ve Okul Türüne Göre Öğretmenlerin Disiplin Suçu İşleme Oranları	69
21. Disiplin Suçlarının Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okulun Türüne Göre Dağılımı.....	71
22. Disiplin Cezalarının Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okulun Türüne Göre Dağılımı.....	72
23. Okulların Bulunduğu Yerleşim Yerine Göre Sayıları ve Öğretmenlerin Disiplin Suçu İşleme Oranlarının Yıllara Göre Dağılımı	73
24. Disiplin Suçlarının Öğretmenlerin Görev Yaptığı Okulun Bulunduğu Yerleşim Yerine Göre Dağılımı.....	74
25. Disiplin Cezalarının Öğretmenlerin Görev Yaptığı Okulun Bulunduğu Yerleşim Yerine Göre Dağılımı.....	75

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde, araştırmanın Problem Durumu, Problem Cümlesi, Alt Problemler, Sayıtlılar, Sınırlılıklar ve Tanımlar yer almaktadır.

Problem Durumu

Örgüt insanın işbirliği gereksiniminden doğar. İnsanlar bireysel güçlerini aşan amaçlarını gerçekleştirmek için işbirliği yaparlar (Aydın, 1994: 13). İş ve işlev bölümü yapılarak, bir otorite ve sorumluluk hiyerarşisi içerisinde, ortak ve açık bir amacın gerçekleştirilmesi için bir grup insanın faaliyetlerinin eşgüdümlemesi olan örgüt (Schein, 1978: 11), insanların bir ya da daha fazla gereksinimlerini gidermek için; insan, madde kaynakları düzeni ve işleyişinin sürekli yenileştirildiği organik bir sistemdir (Peker, 1995: 61). Örgütün amaçlarına uygun ve başarılı bir şekilde sürekliliğini koruyabilmesi, örgütün temel öğelerinden olan işgörenlerin davranışlarını ve çalışmalarını önceden belirlenmiş kurallara uygun olarak düzenleyebilmesine bağlıdır (Sorguç, 1992: 28).

Eğitim; bir ülkenin kalkınmasını ve gelişmesini doğrudan etkileyen, geleceğini belirleyen, insanların geleneklerini ve çağdaş değerlerini uyum içinde kaynaştıran, gelişmiş ve gelişmekte olan bütün ülkelerin üzerinde büyük bir duyarlılıkla durdukları, çok önemli bir süreçtir (Tayan, 1996: 3).

Eğitim çok farklı biçimlerde tanımlanmaktadır: Eğitim, “ocuklara, ergenlere ve yetişkinlere kazandırılacak zihinsel ve bedensel yeteneklerin tümünü kapsayan bir tür yetiştirmedir” (Adem, 1980: 10). “İnsanların toplum yaşamında daha huzurlu, mutlu ve topluma faydalı olma konularında edinilen deneyimlerin, yeni kültürün yeni kuşaklara aktarılma çabasıdır” (Karadeniz, 1991: 299). “Genel bilginin ve çevreye karşı olan anlayış ve uyumun artmasıdır” (Bursalıoğlu, 1982:338). “Yeni kuşaklara toplum yaşamında yerlerini almak için hazırlanırken, gerekli bilgi, beceri ve tutumları kazanmalarına ve kişiliklerini geliştirmelerine yardım etme etkinliğidir” (Başaran, 1994: 172). En çok kabul gören tanımı ile eğitim “Bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yolu ile ve kasıtlı olarak istendik yönde değişim meydana getirme sürecidir” (Ertürk, 1998: 12).

Kişiye istendik davranış kazandırma süreci olarak kabul edilen eğitim, okul denilen örgütlü bir kurumda profesyonel öğretmenler tarafından verilir. Okul sisteminin temel öğeleri ğrenci, yetişek ve öğretmenlerdir (Sönmez, 2000: 14).

Eğitim sisteminin temel unsuru öğretmenlerdir. Günümüzde ğretmenler, bir ülkenin insanlarını bilgi, beceri ve tutumla donatan insan mühendisi olarak kabul edilmektedirler (Akyol, 1989: 18).

Öğretmenlerin st düzeyde oluşturulan politikaların ve alınan kararların uygulayıcısı olduğu düşünüldüğünde, başarı ve başarısızlığın en önemli sebeplerinden birinin ğretmen unsuru olduğu kolayca kabul edilebilir (Koçak, 1993: 14).

Öğretmen; okuldaki öğrenme faaliyetlerini düzenleyen, öğrencileri belli bir düzen içinde tutan, baskı, zorlama, övme, ödüllendirme, bilgi üstünlüğü gibi yollarla verimli karşılıklı etkileşim durumu yaratabilen kişidir (Ergun, 1992: 147). Öğretmenlik, Milli Eğitim Temel Kanunu'nda genel kültür, özel alan eğitimi ve pedagojik formasyonla sağlanan özel bir ihtisas ve ideal mesleği olarak tanımlanmıştır.

Eğitim ve öğretimin niteliğinin yükseltilmesinde, insanların ve toplumun geliştirilmesinde öğretmenlerin rolü çok önemlidir. Bilim ve teknoloji ne kadar gelişirse gelişsin, hiçbir araç ya da yöntem öğretmenin yerini alamaz (Eke, 1989: 41-43). Bu nedenle öğretmenlik mesleğinin ülke kalkınmasındaki yeri çok önemlidir.

Eğitim sistemimiz ne kadar iyi olursa olsun, bu sistemi işletmekle yükümlü öğretmenler gerekli niteliklere sahip değillerse, sistem toplumsal gelişmede itici güç olma görevini yerine getiremez. Bu nedenle eğitim sistemimizin başarısı, sistemin ana unsuru olan öğretmenlerin nitelik yönünden iyi yetişmelerine, sosyal ve ekonomik yönden de yeterli olanaklara kavuşmalarına bağlıdır (Sağlam, 1992: 52).

Öğretmenin rolü, onun öğretmenlik anlayışına dayanır. Böyle bir anlayış, öğretmenin mesleğe karşı olan tutumunu belirler. Bu tutum öğretmenin okul içi ve dışındaki öğelerle olan ilişkilerine yön verir. Öğretmenin rolünü etkileyen nedenlerden biri de, onun beklentileridir. Bunlar yöneticiler, öğrenciler, ana-baba, çevre, toplum ve devletten olan beklentileri olup, okulun sosyal havasının bir parçasını oluştururlar (Bursalıoğlu, 1998: 43)

Çok çeşitli rolleri oynamak durumunda olan öğretmenlerin rollerinin zaman zaman birbirleriyle çatışması kaçınılmazdır. Öğretmenlerin sosyal ve ekonomik durumu, vatandaşlık anlayışı, çevrenin tutumu, öğretmenin oynaması gereken roller arasında çatışmalara yol açabilir (Bursalıoğlu, 1991: 43). Okulu kuşatan toplumsal sistem, okul için bir başka baskı ve gerilim kaynağını oluşturur (Aydın, 1994: 227).

Milli Eğitim Örgütü 756.923 öğretmeni ile büyük bir örgüttür (MEB, 2005:22). Bu örgütün etkililiği örgüt amaçları ile işgörenin gereksinimleri arasında bir denge kurabilmesine bağlıdır.

Örgüt yönetiminin temel işlevlerinden biri, örgütün amaçları ile işgörenin gereksinimleri arasında denge kurmaktır. Ancak kimi zaman işgörenin amaçları ile örgütün amaçları birbirine ters düşebilmektedir. Örgüt varlığını sürdürebilmek için, işgöreni örgüt amaçları doğrultusunda davranmaya zorlar. Aksi takdirde örgütte düzensizlik ve kargaşa hüküm sürer. Bu da örgütün etkililiğini ve verimliliğini olumsuz yönde etkiler. Örgütün, işgörenlerini örgüt amaçlarını gerçekleştirecek şekilde davranmaya zorlayan düzenlemeleri disiplini oluşturmaktadır.

Disiplin Latince “disciple” kökünden türetilmiş bir kelime olup birini izleyen ya da birinin peşinden giden anlamına gelmektedir (Yüksel, 1998: 145). Disiplin, işgörenin örgütçe konulmuş ilke ve kurallara uygun davranması için geliştirilen bir sistemdir (Başaran, 1994: 75).

Disiplini bireysel ve örgütsel açıdan tanımlamak mümkündür. Bireysel açıdan disiplin kişinin bir başkasıyla etkileşime girmeden kendi dürtülerini kontrol altına alma çabasıdır. Örgütsel açıdan disiplin iki şekilde tanımlanabilir. Ceza nitelikli

disiplin; istenmeyen davranış engellemeye yarayan cezaların uygulanması, ceza nitelikli olmayan örgütsel disiplin ise kural ve düzenlemelere isteyerek uyan personel topluluğunun oluşturduğu bir örgütsel iklim ve tavrın yaratılmasıdır (Yüksel, 1998:145-146).

Disiplin, çalışanların kurum düzenine aykırı davranışlarından dolayı karşılaştıkları yaptırımlardır (Tortop, 1994: 217).

Günümüzde disiplin uygulama yöntemleri başlıca dört grup altında toplanabilir. Bunlar önleyici, düzeltici, kademeli ve yapıcı disiplin olarak adlandırılabilir.

Önleyici disiplin, kural ihlaline meydan vermemek için işgörenin önceden yönlendirilmesidir. Önleyici disiplin, koruyucu hekimlik gibidir. Disiplin sorunlarının doğmasını engeller.

Düzeltilici disiplin, önleyici disiplinin engelleyemediği disiplin sorunlarında başvurulan bir yöntemdir. Burada amaç bir yaptırım yoluyla disipline aykırı davranışı ortadan kaldırmaktır.

Kademeli disiplin, ceza yaptırımını esas alan düzeltici disipline benzer bir uygulamadır. İstenmeyen davranış tekrarlandığında cezalar ağırlştırılır.

Yapıcı disiplin, insanın hata yapmasının doğal olduğunu, bu nedenle hemen cezalandırılması yerine davranışının nedenlerinin araştırılmasının gerekli olduğunu öne süren bir yaklaşımdır (Yüksel, 1998; 147-148).

Disiplin olaylarının azlığı ya da çokluğu örgütün davranışsal ortamı hakkında yönetime bir fikir verebilir. Bir örgütte korkuya, baskıya dayandırılmadan, ne ölçüde disiplin olayları az ise, örgüt o oranda, davranışsal ortamı yönünden iyidir. Örgütteki disiplin olaylarının azlığı çalışanların rol davranışlarını yeterli düzeyde yaptıklarını gösterir. Ama çalışanların örgüte karşı tutumunu göstermez (Başaran, 1982: 107). Bazı durumlarda örgütlerde yaşanan disiplin olayları amirler tarafından görmemezlikten gelinmekte bu da örgüt ikliminin bozulmasına veya işgörenin davranışlarını gözden geçirip örgüt amaçları doğrultusunda istekli olarak çalışmasına neden olabilmektedir.

Kamu hizmetlerinin gereği gibi yürütülebilmesi için, çalışanların belirlenen kurallara uymamaları halinde bir yaptırımla karşılaşmaları bir zorunluluk haline gelmektedir. Aksi durumlarda disiplin suçu oluşmaktadır.

Disiplin suçu, işgörenin görevlerini yerine getirirken ya da görevleri dolayısıyla yapacağı hata, kusur, meslek onuruna uygun düşmeyen hareketlerdir (Öter, 2002: 3).

Disiplin cezası ise, bir kurumda çalışan işgörenlerin, kurumun düzenini bozucu davranışlarına karşı uygulanan yaptırımlardır (Gözübüyük, 1994: 183). Disiplin cezaları, belli bir konumdaki kimselerin görevleri nedeniyle ya da görev yerlerindeki kusurlu tutum ve davranışları nedeniyle verilir.

Disiplin cezalarının amacı, kamu kurum ve kuruluşlarında, personelin çalışması ve iç düzenin sağlanması için gerekli olan şartları bozucu eylem ve hareketleri önlemektir (Arıca, 2000: 100). Disiplin cezaları, hizmet ve memur statüsü

hükümlerine aykırı hareket edenleri zorlayıcı idari yaptırımlar olmakla birlikte , diğer kamu görevlilerine örnek olma, ibret almalarını sağlama, kamu görev ve hizmetlerinin yasalarla belirlenen usul ve esaslar dahilinde gereği gibi yerine getirilmesi ve yürütülmesi amacını taşır.

Disiplin cezalarının özellikleri (MEB, 2000:55):

- 1- Sadece kamu görevlileri ile belli meslek gruplarına uygulanırlar.
- 2- Kişiseldirler.
- 3- Memurun, özlük hak ve meslek statüsüne yönelik etkileri vardır.
- 4- Savunma hakkı tanınmadan verilemezler.
- 5- Takdiri cezalar olup, takdir yetkisi belli makam ve kurullara aittir.
- 6- Uygulamada eşitlik ilkesi esas olup, aynı eylemde bulunanların aynı nitelikteki cezalara tabi tutulması temel alınır.
- 7- Yargı kararı aranmaz ve verildiği tarihten itibaren hüküm ifade ederler.
- 8- Ertelenmeleri mümkün değildir.

İşgörene disiplin cezası uygulanabilmesi için yapılan iş veya davranışın kusurlu olması, kusurlu davranışın yetkili amir tarafından öğrenilmesi ve kusurlu davranışın işgören tarafından yapıldığının saptanması gerekir (Taymaz, 1993: 193).

Devlet memurlarının işledikleri suçlara karşılık verilecek disiplin cezaları genel olarak 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ile düzenlenmiştir. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun yanı sıra bazı meslek mensuplarının disiplin işlemleri kendi özel yasaları ile düzenlenmiştir. 1702 sayılı İlk ve Orta Tedrisat Muallimlerinin Terfi ve Tecziyeleri Hakkında Kanun ile 4357 sayılı İlkokul Öğretmenlerinin Kadrolarına, Terfi, Taltif ve Cezalandırmalarına Dair Kanun öğretmenler için düzenlenmiş özel nitelikteki yasalardır.

Devlet Memurları Kanunu'na (m.125) göre devlet memurlarına verilecek disiplin cezaları ile her bir disiplin cezasını gerektirecek fiil ve hallar şöyle sıralanmıştır (D.M.K, 1999:95-101):

A- Uyarma: Memura, görevinde daha dikkatli davranması gerektiğinin yazılı olarak bildirilmesidir.

B- Kınama: Memura, görevinde ve davranışlarında kusurlu olduğunun yazılı olarak bildirilmesidir.

C- Aylıktan kesme: Memurun brüt aylığının otuzda biri ile sekizde biri arasında kesinti yapılmasıdır.

D-Kademe ilerlemesinin durdurulması: Memurun bulunduğu kademedeki ilerlemesinin bir ila üç yıl durdurulmasıdır.

E-Devlet memurluğundan çıkarma: Bir daha devlet memurluğuna atanmamak üzere memurluktan çıkarılmasıdır.

Uyarma cezasını gerektiren eylem ve haller : Verilen emir ve görevlerin tam zamanında yapılmasında, görev yerinde kurumlarca belirlenen usul ve esasların yerine getirilmesinde, görevle ilgili resmi araç gerecin korunması, kullanılması ve bakımında kayıtsızlık göstermek veya düzensiz davranmak; Özürsüz veya izinsiz olarak göreve geç gelmek, erken ayrılmak, görev yerini terk etmek; Kurumca belirlenen tasarruf tedbirlerine uymamak; Usulsüz müracaat veya şikayette bulunmak; Devlet memuru vakarına yakışmayan tutum ve davranışta bulunmak; Görevine veya iş sahiplerine karşı kayıtsızlık göstermek veya ilgisiz davranmak; Belirlenen kılık ve kıyafet hükümlerine aykırı davranmak, Görevin işbirliği içinde yapılması ilkesine aykırı davranışlarda bulunmak.

Kınama cezasını gerektiren eylem ve haller : Verilen emir ve görevlerin tam zamanında yapılmasında, görev yerinde kurumlarca belirlenen usul ve esasların yerine getirilmesinde, görevle ilgili resmi araç gerecin korunması, kullanılması ve bakımında kusurlu davranmak; Eşlerini, reşit olmayan çocuklarına kazanç getiren sürekli etkinliklerini belirlenen sürede kuruma bildirmemek; Görev sırasında amire hal ve hareketleri ile saygısız davranmak; Hizmet dışında devlet memurunun itibar ve güven duygusunu sarsacak nitelikte davranışlarda bulunmak; Devlete ait resmi araç, gereç ve benzeri eşyayı özel işlerinde kullanmak; Devlete ait resmi belge, araç, gereç ve benzeri eşyayı kaybetmek; İş arkadaşlarına, maiyetindeki personele ve iş sahiplerine kötü davranmak; İş arkadaşlarına ve iş sahiplerine söz veya hareketle sataşmak; Görev yerinde genel ahlak ve edep dışı davranışlarda bulunmak ve bu tür yazı yazmak, işaret, resim ve benzeri şekiller çizmek ve yapmak; Verilen emirlere

itiraz etmek; Borçlarını kasten ödemeyerek hakkında yasal yollara başvurulmasına neden olmak; Kurumların huzur, sükun ve çalışma düzenini bozmak.

Aylıktan kesme cezasını gerektiren eylem ve haller : Kasıtlı olarak; verilen emir ve görevleri tam ve zamanında yapmamak, görev mahallinde kurumlarca belirlenen usul ve esasları yerine getirmemek, görevle ilgili belge, araç v e gereçleri korumamak, bakımını yapmamak, hor kullanmak; Özürsüz olarak bir veya iki gün göreve gelmemek; Devlete ait resmi araç, gereç ve benzerlerini özel çıkar sağlamak için kullanmak; Görevle ilgili konularda yükümlü olduğu kişilere yalan ve yanlış beyanda bulunmak; Görev sırasında amirine sözle saygısızlık etmek; Görev yeri sınırları içerisinde herhangi bir yerin toplantı, tören ve benzeri amaçlarla izinsiz olarak kullanılmasına yardımcı olmak; İkamet ettiği ilin sınırlarını izinsiz terk etmek; Toplu müracaat ve şikayet etmek; Hizmet içinde devlet memurunun itibar ve güven duygusunu sarsacak nitelikte davranışlarda bulunmak; Yasaklanmış her türlü yayını görev mahallinde bulundurmak,

Kademe ilerlemesinin durdurulması cezasını gerektiren eylem ve haller: Göreve sarhoş gelmek, görev yerinde alkollü içki içmek; Özürsüz ve kesintisiz 3-9 gün göreve gelmemek; Görevi ile ilgili olarak her ne şekilde olursa olsun çıkar sağlamak; Amirine veya mahiyetindekilere karşı küçük düşürücü veya aşağılayıcı fiil ve hareketler yapmak; Görev yeri sınırları içinde herhangi bir yeri toplantı, tören ve benzeri amaçlarla izinsiz kullanmak veya kullandırmak; Gerçeğe aykırı rapor ve belge düzenlemek; Yetkili olmadığı halde basına, haber ajanslarına veya radyo ve televizyona bilgi veya demeç vermek; Ticaret yapmak veya devlet memurlarına yasaklanan diğer kazanç getirici faaliyetlerde bulunmak; Görevin yerine

getirilmesinde dil, ırk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din ve mezhep ayrımı yapmak, kişilerin yarar ve zararını hedef tutan davranışlarda bulunmak; Belirlenen durum ve sürelerde mal bildiriminde bulunmamak; Açıklanması yasaklanan bilgileri açıklamak; Amirine, emri altındakilerine, iş arkadaşları veya iş sahiplerine hakarete bulunmak veya bunları tehdit etmek; Diplomatik statüsünden yararlanmak suretiyle yurt dışında haklı bir sebep göstermeksizin ödeme gücünün üstünde borçlanmak ve borçlarını ödemedeki tutum ve davranışları ile devlet itibarını zedelemek veya zorunlu bir sebebe dayanmaksızın borcunu ödemediği yurda dönmek; Verilen görev ve emirleri kasten yapmamak; Herhangi bir siyasi parti yararına veya zararına etkinliklerde bulunmak.

E-Devlet memurluğundan çıkarma cezasını gerektiren eylem ve haller:

İdeolojik veya siyasi amaçlarla kurumların huzur, sükun ve çalışma düzenini bozmak, boykot, işgal, engelleme, işi yavaşlatma ve grev gibi eylemlere katılmak veya bu amaçlarla toplu olarak göreve gelmemek, bunları tahrik ve teşvik etmek veya yardımda bulunmak; Yasaklanmış her türlü yayını veya siyasi veya ideolojik amaçlı bildiri, afiş, pankart bant ve benzerlerini basmak, çoğaltmak, dağıtmak veya bunları kurumların herhangi bir yerine asmak veya teşhir etmek; Siyasi partiye girmek; Özürsüz olarak bir yılda toplam 20 gün göreve gelmemek; Savaş, olağanüstü hal veya genel afetlere ilişkin konularda amirlerin verdiği görev veya emirleri yapmamak; Amirine veya mahiyetindekilere fiili tecavüzde bulunmak; Memurluk sıfatı ile bağdaşmayacak nitelik ve derecede yüz kızartıcı veya utanç verici hareketlerde bulunmak; İzin almadan gizli belgeleri açıklamak; Siyasi ve ideolojik eylemlerden arananları görev mahallinde gizlemek; Yurt dışında devletin

itibarını düşürecek veya görev haysiyetini zedeleyecek tutum ve davranışlarda bulunmak, 5816 sayılı Atatürk Aleyhine İşlenen Suçlar hakkındaki kanuna aykırı suçları işlemek.

Özel kanun niteliğinde olan; 4357 sayılı İlkokul Öğretmenlerinin Kadrolarına, Terfi, Taltif ve Cezalandırmalarına ve Bu Öğretmenler İçin Teşkil Edilecek Sağlık ve İctimai Yardım Sandığına ve Öğretmenlerin Alacaklarına Dair Kanun'da öğretmenlere verilebilecek olan disiplin cezaları şöyle sıralanmıştır:

- 1- Kusurlu sayılmak,
- 2- Ücret veya maaş kesilme,
- 3- Kıdem indirmek,
- 4- Vazifelerine son verilmek,
- 5- Meslekten çıkarılmak,

Kusurlu sayılmak cezasının verildiği haller: Görevlerini yapmakta ihmali görülenler kusurlu sayılırlar.

Ücret veya maaş kesilme cezasının verildiği haller: Görevlerini yapmadıkları ve yapanlara güçlük çıkardıkları, onların çalışma isteklerini sözleri ve hareketleriyle kırdıkları, okulu veya öğrenciyi herhangi bir şekilde zarara uğrattıkları sabit olanlara eylemlerinin içerik ve derecesine göre birinci defasında bir günlükten üç günlüğe ve ikinci defasında üç günlükten on beş günlüğe kadar ücret veya maaş kesilmek cezası verilir.

Kıdem indirmek cezasının verildiği haller: Öğretmenlik şerefini ihlal edici hallerde buldukları, meslektaşlarının veya öğrencinin haklarını kasten zarara uğrattıkları sabit olanlara suçlarının derecesine göre bir yıldan dört yıla kadar kıdem indirme cezası verilir.

Vazifelerine son verilmek cezasının verildiği haller: Öğrencisine, okul ve meslek mensuplarına iftira eden veya ettirenlerle bir kıdem süresi içinde iki defadan fazla onbeş günlük ücret veya maaş kesilmek cezası alan veya başkalarını görevlerini yapmamağa teşvik ederek okulun çalışmasını aksattığı tespit edilen öğretmenlerin altı aydan iki seneye kadar vazifelerine son verilir.

Meslekten çıkarılmak cezasının verildiği haller: Öğretmenlik mesleğiyle ilgili işler bakımından haysiyetsizliği, iffetsizliği ve görevinde bırakılmasına engel bir suistimali sabit olan öğretmenler bir daha meslekte ve teşkillerinde kullanılmamak üzere meslekten çıkarılırlar.

1702 sayılı İlk ve Orta Tedrisat Muallimlerinin Terfi ve Tecziyeleri Hakkında Kanun'da disiplin cezaları şöyle sıralanmıştır:

- 1- İhtar,
- 2- Tevbih,
- 3- Ders ücretlerinin kesilmesi,
- 4- Maaş kesilmesi,
- 5- Kıdem indirilmesi,

6- Derece indirilmesi,

7- İstifa etmiş sayılmak,

8-Meslekten çıkarılmak,

9-Devlet memurluğundan çıkarılmak .

İhtar ve tevbih cezalarının verildiği haller: Yönetmelikler ve emirler gereğince yapılması gereken görevlerin yerine getirilmesinde kusurlu davranmak; Okul içinde ve dışında öğretmenlik vakarına uymayacak hareketlerde bulunmak; Arkadaşlarına ve öğrencilerine karşı kaba davranmak ve kaba konuşmak; Amirlerine karşı saygısız davranmak; Öğrencinin ödevlerini kontrol etmemek; Sınav evrakını idareye zamanında teslim etmemek; Göreve geç gelip erken çıkmak durumlarında ilk defasında ihtar, tekrarında tevbih cezası verilir.

Ders ücretlerinin kesilmesi cezasının verildiği haller: Kabul edilebilir mazereti olmadan derse girmemek veya girdiği halde dersten başka şeyle ilgilenmek; Toplantı, öğretmenler kurulu ve komisyon çalışmalarına mazeretsiz olarak katılmamak (Bu son halin ilkinde ihtar,ikinci defasında ücret kesilmek cezası verilir); Bir ay içinde iki defadan fazla derse geç gelmek; (Derse gelmeyen veya dershanede dersten başka bir işle meşgul olan öğretmenin maaşından kesilecek miktarı belirlemek için, dört hafta bir ay olarak alınarak öğretmenin maaşı bir ay zarfında girmeğe mecbur olduğu ders sayısına bölünür ve boş geçen bir ders saati için öğretmenin maaşından bu miktarı ilk alacağı aylığından kesilir); Mazeret sebebiyle

derse girmeyen öğretmenin mazeretini en çok üç gün içerisinde bildirmesi ve bir hafta içinde de ispat etmesi gerekir yoksa ceza verilir.

Maaş kesilmesi cezasının verildiği haller: Arkadaşlarına ve iş için gelenlere kötü davranmak; Okul binasının ve eşyanın korunmasında üzen göstermemek; Talimatname ile kendisine verilen işleri kasten yapmamak; Öğrenciyi dövmek; Aynı suçtan dolayı iki defa tevbih aldığı halde o fiili tekrar etmek; Arkadaşlarını ve astlarını başkası yanında küçük düşürmek; Gizlenemeyecek derecede sarhoş olarak gezmek (Maaş, fiilin derecesine göre bir günlükten on beş günlüğe kadar kesilir. Daha fazlası kesilmez).

Kıdem indirmesi cezasının verildiği haller: Sınavlarda not verirken tarafsızlıktan ayrılmak; Amirine karşı hakarete bulunmak.

Derece indirmesi cezasının verildiği haller: Sarhoş olarak okula gelmek; Kumar oynamayı alışkanlık haline getirmek veya umumi yerlerde kumar mahiyetinde oyunlarla vakit geçirmek; Bir tarafı korumak veya mağdur etmek kastıyla soruşturmayı gereği gibi yapmamak.

İstifa etmiş sayılmak cezasının verildiği haller: Yeni tayin edildiği göreve, mazeretsiz olarak on beş gün içinde başlamamak; Öğretim yılı başında görevine mazereti olmadan zamanında gelmemek; Ders senesi içinde mazereti olmadan bir hafta aralıksız okula gelmemek; (Bir sene zarfında dört defa ders ücreti kesilme cezasına uğrayan müdür, başöğretmen, öğretmen veya ilköğretim müfettişi istifa etmiş sayılır).

Meslekten çıkarılmak cezasının verildiği haller: Gerek öğrenciye karşı gerek dışarıda öğretmenlikle bağdaşmayan iffetsizliği tespit edilmek; Öğrenciyi okulun amirleri, öğretmenleri ve memurları aleyhine itaatsizliğe teşvik etmek; Öğrencisine kopya vermek.

Disiplin cezalarından uyarma, kınama ve aylıktan kesme cezaları “disiplin amirleri” tarafından; kademe ilerlemesinin durdurulması cezası, memurun bağlı bulunduğu kurumdaki “disiplin kurulu”nun kararı alındıktan sonra, atamaya yetkili amirler tarafından; devlet memurluğundan çıkarma cezası ise, memurun bağlı bulunduğu “yüksek disiplin kurulu” kararıyla verilmektedir.

Uyarma, kınama, aylıktan kesme ve kademe ilerlemesinin durdurulması cezalarında bir ay içerisinde disiplin soruşturmasına; devlet memurluğundan çıkarma cezasında altı ay içerisinde disiplin kovuşturmasına başlanmadığında, disiplin cezası verme yetkisi zamanaşımına uğrar.

Disiplin amirleri, uyarma, kınama ve aylıktan kesme cezalarını soruşturmanın tamamlandığı günden başlamak üzere on beş günde vermek zorundadır. Kademe ilerlemesinin durdurulması cezasını gerektiren durumlarda, soruşturma dosyası, kararını bildirmek üzere yetkili disiplin kuruluna on beş gün içinde verilir. Disiplin kurulu, dosyayı aldığı tarihten itibaren otuz gün içerisinde kararını bildirir. Memurluktan çıkarma cezası için, disiplin amirleri tarafından hazırlatılan soruşturma dosyası, memurun bağlı bulunduğu kurumun yüksek disiplin kuruluna verildiği günden başlamak üzere en çok altı ay sonunda karara bağlanır.

Devlet memuruna savunma hakkı verilmeden disiplin cezası verilemez. Soruşturmayı yapanın veya yetkili disiplin kurulunun, yedi günden az olmamak üzere, verdiği süre içinde savunmasını yapmayan memur, savunma hakkından vazgeçmiş sayılır.

Disiplin cezaları verildiği tarihten itibaren hemen uygulanır. Aylıktan kesme cezası, cezanın verildiği tarihi takip eden ay başında uygulanır.

Disiplin amirleri tarafından verilen uyarma ve kınama cezalarına karşı itiraz, varsa bir üst disiplin amirine, yoksa disiplin kurullarına yapılabilir. Aylıktan kesme, kademe ilerlemesinin durdurulması ve devlet memurluğundan çıkarma cezalarına karşı idari yargı yoluna başvurulabilir.

Disiplin cezaları memurun siciline işlenir. Devlet memurluğundan çıkarma cezasının dışındaki, uyarma ve kınama cezaları uygulanmasından beş yıl sonra, diğer cezalar da on yıl sonra, atamaya yetkili amire başvurularak verilmiş olan cezalarının sicil dosyasından silinmesi istenebilir.

Ülkemizin eğitim öğretim alanındaki sorunları, çok kısa sürede yenilenen bilgi ve değişen teknolojiye rağmen devam etmektedir. Ülkemizin istenilen düzeye ulaşmasına katkıda bulunacak, yeni kuşakları yetiştirecek öğretmenlerin nitelik ve niceliği ne kadar önemli ise, bu görevi yerine getirecek öğretmenlerin işledikleri disiplin suçları ve aldıkları disiplin cezalarının belirlenerek, sorunların çözümüne katkıda bulunulması da o kadar önem taşımaktadır.

Eğitim süreci içerisinde yer alan ğrenci, ğretmen ve program unsurlarından en önemlisi şüphesiz ki öğretmendir. Eğitim amaçlarının gerçekleşmesi öğrenme-öğretme süreçlerinin etkililiğine, öğrenme-öğretme süreçlerinin etkililiği ise, büyük ölçüde öğretmene ve onun öğretme ortamında gerçekleştirdiklerine bağlıdır (Açıkgöz, 1996: 20).

Öğretmenin yerini tutacak ve eksikliğini kapatacak bir eğitim sistemi henüz bulunamamıştır. Öğretmen, ğretme sürecini uygulayan kişi olarak öğrenciler üzerinde etkili olmaktadır. Bu nedenle öğretmenin, eğitim sistemindeki önemine uygun işlevini yerine getirebilmesi, onun belirli fiziksel, zihinsel ve psikolojik özelliklere sahip olmasını gerektirmektedir (Zoraloğlu,1998: 24).

Eğitim rgütlerinde yaşanan disiplin olayları, bu örgütlerin en önemli insan unsuru olan öğretmenin olumsuz etkilenmesine ve verimliliğinin düşmesine neden olacaktır.

Bu araştırmada, ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin işledikleri disiplin suçları ve aldıkları disiplin cezalarının saptanması amaçlanmaktadır.

Öğretmenlerin işledikleri disiplin suçları ve aldıkları disiplin cezalarının belirlenmesi öğretmenlerin çalışma ortamında karşılaştıkları sorunların ortaya konulmasına katkıda bulunacaktır.

Öğretmenlerin işledikleri disiplin suçlarının yoğunlaştığı alanların belirlenmesi, öğretmenin hizmet öncesi yetiştirilmesi aşamasında bu suçların nlenmesine ilişkin yapılacak çalışmalara katkı sağlayacaktır.

Problem Cümlesi

“İlköğretim kurumlarında görev yapan öğretmenlerinin işledikleri disiplin suçları ve aldıkları disiplin cezaları ile bazı değişkenler arasındaki ilişkiler nelerdir?” sorusu bu araştırmanın problem cümlesini oluşturmaktadır.

Problem, daha ayrıntılı olarak aşağıda, alt problemler biçiminde düzenlenmiştir.

Alt Problemler

1- İlköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin işledikleri disiplin suçları nelerdir?

2- İlköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin aldıkları disiplin cezaları nelerdir?

3-İlköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin işledikleri disiplin suçları ve aldıkları disiplin cezaları ile öğretmenlerin;

- Cinsiyeti,
- Branşı,
- Mesleki kıdemi,
- Mezun olduğu öğretim kurumu,
- Görev yaptığı okulun türü,
- Görev yaptığı okulun yerleşim yeri,
- Önceden disiplin cezası almış olması,
- Önceden ödül almış olması ,

arasındaki ilişkiler nelerdir?

Sayıtlar

1- Adıyaman ili resmi ilköğretim okullarında çalışan öğretmenlerden 2003-2005 yılları arasında disiplin suçu işleyip disiplin cezası alanlarla ilgili bilgiler Adıyaman Milli Eğitim Müdürlüğü kayıtlarına eksiksiz olarak işlenmiştir.

2- İlköğretim Müfettişleri Başkanlığınca tutulan “İnceleme Soruşturma İzleme Defteri” ve “İLSİS”(Milli Eğitim Müdürlükleri Yönetim Bilgi Sistemi)’den elde edilen veriler öğretmenlerin işledikleri disiplin suçlarını ve aldıkları disiplin cezalarını ve bunların demografik ve mesleki özellikleri ile bağlantılarını açıklayıcı niteliktedir.

Sınırlılıklar

1-Araştırma, 2003-2004-2005 yılları arasında Adıyaman ilindeki resmi ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerden, disiplin suçu işleyip disiplin cezası alan öğretmenlere ilişkin veriler ile sınırlıdır.

2- Araştırma, disiplin hukuku kapsamındaki suç ve cezalarla sınırlıdır.

3- Araştırma, 2003-2004-2005 yılları arasında Adıyaman ilindeki resmi ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerden, disiplin suçu işleyip disiplin cezası alan öğretmenler ile ilgili olarak İlköğretim Müfettişlerince yapılan soruşturmalarda sınırlıdır.

4- Araştırma, İlköğretim Müfettişlerince hazırlanan ve tamamlanmış dosyalar üzerinden yürütüldüğünden Ocak 2006 tarihine kadar tamamlanmamış olan dosyalar araştırma kapsamı dışında tutulmuştur.

5- Araştırma 2003-2005 yılları arasında Adıyaman ilindeki resmi ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerden, disiplin suçu işleyip disiplin cezası alan öğretmenler ile ilgili olarak; İlköğretim Müfettişleri Başkanlığınca tutulan “İnceleme Soruşturma İzleme Defteri” ve bu öğretmenlerin mesleki ve demografik özellikleri ile ilgili olarak “İLSİS”(Milli Eğitim Müdürlükleri Yönetim Bilgi Sistemi)’den elde edilen veriler ile sınırlıdır.

Tanımlar

Disiplin Suçu: İşgörenin görevini yerine getirirken ya da görevi dolayısıyla yapacağı hata, kusur, meslek onuruna uygun düşmeyen hareketleridir (Beşirli, 2002:3).

Disiplin Cezası: Kamu hizmetinin gereği gibi yürütülmesini sağlamak amacı ile kanunların, tüzüklerin ve yönetmeliklerin devlet memuruna emrettiği ödevleri yerine getirmeyenlere, uyulmasını zorunlu kıldığı hususları yapmayanlara, yasakladığı işleri yapanlara durumun niteliğine ve ağırlık derecesine göre uygulanacak yaptırımlardır (M.E.B. 2000:187).

Sınıf Öğretmeni: Alanı sınıf öğretmenliği olan öğretmeni (MEB, 2006:2).

Branş Öğretmeni: Alanı bir veya bir grup dersin öğretmenliği olan öğretmeni (MEB, 2006:1).

Diğer Branşlar: Sınıf , sosyal bilgiler, fen ve teknoloji, matematik dışında kalan müzik, resim, beden eğitimi, din kültürü, ev ekonomisi, iş teknik ve İngilizce branş öğretmenleri.

Disiplin: Kurum işgörenlerine kurumun düzenine aykırı davranışları yüzünden uygulanan yaptırımlardır.

Disiplin Soruşturması: Kamu görevlilerinin Türk Ceza Kanunu ile diğer ceza hükümlü kanunlar kapsamına girmeyen fakat, kamu hizmetlerinin gereği gibi yürütülmesine engel olan, uyulması zorunlu hususlar dışına taşan ve yasaklanmış bulunan fiil ve hallerin incelenip soruşturulmasıdır (M.E.B., 2000: 99).

İlköğretim Okulu: Zorunlu eğitim çağındaki çocukların eğitim-öğretim gördükleri ve öğretim süresi sekiz yıl olan temel eğitim kurumu (M.E.B., 1999: 1019).

Müdür Yetkili Öğretmen: Öğretmenlik ve müdürlük görevlerini birlikte yürüten öğretmen (M.E.M., 2004:666).

Öğretmen: Yüksek öğretim kurumlarında genel kültür, özel alan ve pedagojik formasyon eğitimi alarak yetişmiş olan ve eğitim-öğretim hizmetlerini yürüten kişi (Tebliğler Dergisi, 2004: 666).

Okul Türü: Yatılı ilköğretim bölge okulları ile gündüzlü ilköğretim okulları.

BÖLÜM II

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde araştırma konusu ile ilgili olarak yapılmış olan araştırmalar ve bu araştırmaların sonuçları üzerinde durulmuştur.

Beşirli (1997) “**İlköğretim Okullarında Çalışan Öğretmenlerin İşledikleri Disiplin Suçları ve Aldıkları Cezalar**” adlı çalışmasında 1993-1995 yılları arasında Çorum ilindeki ilköğretim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin işledikleri disiplin suçları ve aldıkları disiplin cezalarını saptamayı amaçlamış ve bu amaçla aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1- İlkokul, ortaokul, ilköğretim okullarındaki öğretmenlerin 1993-1995 yılları arasında;

a- İşledikleri disiplin suçları ve aldıkları disiplin cezaları nelerdir?

b- Soruşturmanın yapılış şekline göre verilen cezalar nelerdir?

c- Soruşturmaya konu olan iddialardan ne kadarı sübut bulmuştur?

2- İşlenen disiplin suçlarında öğretmenlerin;

a- Cinsiyetlerine,

b- Medeni durumlarına,

c- Mesleki hizmet sürelerine ve

d- Görev yaptıkları kurumun kentsel ve kırsal kesimde oluşuna göre anlamlı bir farklılık var mıdır?

3- Disiplin suçlarında;

a-Yıllara,

b- Okul düzeyine (ilkokul, ortaokul, ilköğretim okulu)

c- Sınıf ve branş öğretmeni olup olmamaya göre anlamlı bir farklılık var mıdır?

Bu araştırma sonucunda;

1- İlkokullarda en fazla plan yapmama, orta okullarda görevine kayıtsızlık gösterme suçu işlendiği;

2- En fazla uyarma (% 28) ve maaş kesimi (% 28), en az meslekten çıkarma (% 4) cezalarının alındığı,

3- Verilen disiplin cezalarının %75,5'inin soruşturma sonunda, %24,5'inin ise disiplin amirlerince doğrudan verildiği,

4- Açılan 341 soruşturmadan 257'sinin sübut bulunduğu,

5- İşlenen disiplin suçlarının öğretmenlerin cinsiyetleri, medeni durumları, meslekteki hizmet süreleri ve branşlarına göre anlamlı bir farklılık göstermediği,

6- Kırsal kesimde (%4), kentlere (%1) göre daha fazla disiplin suçu işlendiği,

7- Kırsal kesimde en fazla plan yapmama suçunun, kentsel kesimde ise göreve geç gelme, erken ayrılma suçlarının işlendiği,

8- Okul düzeyine göre suç işleme oranlarının ilkokullarda % 2,90, ortaokullarda % 2,53 ve ilköğretim okullarında % 1,59 olduğu tespit edilmiştir.

Seçkin (1988) “**Orta Dereceli okul Öğretmenlerinin Aldıkları Ödüller ve Cezalar**” adlı çalışmasında Milli Eğitim Bakanlığı orta öğretim kurumlarındaki öğretmenlerin 1982-1986 yılları arasında aldıkları ödüller ile disiplin cezaları, bu cezaları gerektiren suç türlerinin saptanmasını amaçlamış ve bu amaçla aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

1- Orta öğretim kurumundaki öğretmenlerin 1982-1986 yılları arasında aldıkları:

a- Ödüllerin sayısı ve yüzdeleri nelerdir?

b- Disiplin cezalarının sayısı ve türleri nelerdir?

c- Disiplin cezalarını gerektiren suç türleri nelerdir?

d- Alınan disiplin cezalarında yıllara göre bir farklılık oluşmuş mudur?

2- Orta Öğretim Genel Müdürlüğüne bağlı okullardaki öğretmenlerin 1982-1985 yılları arasında aldıkları,

a- Disiplin cezaları ile suç türlerinin hizmet bölgelerine göre dağılımı nedir?

b- Alınan disiplin cezalarının, hizmet bölgeleri arasındaki dağılımında yıllara göre bir farklılaşma olmuş mudur?

Bu araştırma sonucunda;

1- Disiplin cezalarının sayısı ve türüne bakıldığında, tüm genel müdürlüklerde, öğretmenlerin aldıkları disiplin cezalarının 1983-84 yıllarında yoğunlaştığını, 1985 ve özellikle 1986 yıllarında ceza sayılarında belirgin bir azalma olduğu,

2- Öğretmenlerin aldıkları cezaların, bağlı buldukları genel müdürlükteki toplam öğretmen sayısına oranları yönünden en çok ceza alanların Din Eğitimi Genel Müdürlüğü'nde bulunduğu, bunu sırasıyla Orta Öğretim, Erkek Teknik Öğretim, Ticaret ve Turizm Öğretimi ve Kız Teknik Öğretim Müdürlüğü'nün izlediği,

3- Disiplin cezalarının dağılımında, "ihtar veya uyarma", "tevbih veya kınama", "ders ücretinin kesilmesi", "kısa süreli durdurma" ile "meslekten ve devlet memurluğundan çıkarma" cezalarının 1983 yılında yoğunlaştığı, alınan cezaların türleri ile bu cezaların yıllara dağılımının birbiriyle bağımlı olduğu,

4- Orta Öğretim Genel Müdürlüğüne bağlı okullarda görev yapan öğretmenlerin aldıkları disiplin cezalarının hizmet bölgelerine göre dağılımında ilk sırayı 1. ve 2. hizmet bölgelerinin aldığı,

5- Suç türlerinin hizmet bölgelerine dağılımında, tüm hizmet bölgelerinde en fazla işlenen suç türünün “göreve gelmeme veya geç gelme” olduğu,

6- “Sınavlarda usulsüzlük” suçunun en fazla IV hizmet bölgesinde, “kıyafet yönetmeliğine uymama” suçunun V. Hizmet bölgesinde ve “ticaret yapma veya gelir getirici bir işte çalışma” suçunun ise gelişmiş illerin bulunduğu I. ve II. Hizmet bölgelerinde işlendiği tespit edilmiştir.

Çelik (1988), “Orta Öğretimde Görev Yapan (Edebiyat Grubu) Öğretmenlerin İşledikleri Disiplin Suçları ve Uygulanan Cezalar” adlı araştırmasında, 1984-85 öğretim yılında, edebiyat grubu öğretmenlerinden, disiplin suçu işleyenlerin işlemiş oldukları disiplin suçları ve buna karşılık uygulanan disiplin cezalarının neler olduğu incelenmiş ve bu amaçla aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

1- Edebiyat grubu öğretmenlerinin, 1984-1985 öğretim yılında işlemiş oldukları disiplin suçları nelerdir?

2- İşlenen disiplin suçları ile öğretmenlerin cinsiyet, medeni durum, yaş, hizmet süresi, mezun olduğu okul arasında bir ilişki var mıdır?

3- İşlenen disiplin suçlarına karşılık uygulanan disiplin cezaları ile yasa ve yönetmeliklerde öngörülen disiplin cezaları arasında bir farklılık var mıdır?

Bu araştırma sonucunda;

1- En fazla “siyasi propaganda yapmak” ve “hizmet dışında devlet memurunun itibar ve güven duygusunu sarsacak nitelikte davranışta bulunmak” suçlarının işlendiği,

2- Araştırma evrenini oluşturan öğretmenlerden, erkek öğretmenlerin, %1.468’inin, bayan öğretmenlerin % 0.479’unun disiplin suçu işlediği; bayan öğretmenlerin erkek öğretmenlere göre “ öğrencileri notla tehdit etmek” suçunu daha çok işledikleri,

3- Bekar öğretmenlerin evli öğretmenlere göre daha fazla disiplin suçu işlediği,

4- Hizmet süresi arttıkça disiplin suçu işleme oranının düştüğü,

5- İşlenen disiplin suçlarına karşılık verilen disiplin cezalarının büyük bir bölümünün, disiplin suç ve cezaları ile ilgili yasal düzenlemelerde öngörülen cezalar olmadığı tespit edilmiştir.

Karataş (2000), “**İlköğretim Kurumlarında Görev Yapan öğretmenlerin işledikleri Disiplin Suçları ve Aldıkları Disiplin Cezaları ile Bireysel Değişkenleri Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi**” adlı araştırmasında öz olarak:

1- 1995-1998 yılları arasında disiplin suçu işleyen ilköğretim okulu öğretmenlerinin en çok “kılık kıyafet hükümlerine uymama” suçunu işledikleri,

2- Disiplin suçu işleyen öğretmenlerin %57,6'sının erkek, %42,3'ünün bayan olduğu,

3- Erkek öğretmenlerin en çok görevde kayıtsızlık gösterme, kusurlu davranma", bayan öğretmenlerin "kılık kıyafet hükümlerine aykırı davranma" suçu işledikleri,

4- Disiplin suçu işleyen öğretmenlerin %57,2'sinin bekar, % 42,8'inin evli olduğu,

5- Disiplin suçu işleyen öğretmenlerin %89,6'sının hizmet sürelerinin 1-10 yıl, %7'sinin 11-20 yıl, %3,3'ünün 21 ve daha yukarı olduğu,

6- Disiplin suçu işleyen öğretmenlerin % 62,8'inin kırsal kesimde, %37,2'sinin kentsel kesimde görev yaptıkları; Kırsal kesimde görev yapan öğretmenlerin en çok "göreve gelmeme", kentsel kesimde görev yapan öğretmenlerin ise en çok "kılık kıyafet hükümlerine aykırı davranma" disiplin suçunu işlediği,

7- Disiplin suçu işleyen sınıf öğretmenlerinin oranı % 83,1, branş öğretmenlerinin oranının %16,8 olduğu,

8- Araştırma kapsamındaki öğretmenlerin en çok Uyarma-kınama cezası aldığı tespit edilmiştir.

Öter (2002), "**İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Aldıkları Disiplin Cezaları**" adlı araştırmasında, ilköğretim okullarında görev yapan yöneticilerin

işledikleri disiplin suçları ile aldıkları disiplin cezalarını belirlemeye çalışmıştır. Bu amaçla aşağıdaki sorulara cevap aranmaya çalışılmıştır;

1- İlköğretim okullarında görev yapan yöneticilerin 1998-2001 yıllarında işlemiş oldukları disiplin suçları nelerdir?

2- İlköğretim okullarında görev yapan yöneticilerin aldıkları disiplin cezaları nelerdir?

3- İlköğretim okullarında görev yapan yöneticilerin, işledikleri disiplin suçlarının nedenleri nelerdir?

4- İlköğretim okullarında görev yapan yöneticilerin işledikleri disiplin suçları, aldıkları disiplin cezaları ve işlenen disiplin suçlarının nedenleri ile yöneticilerin; cinsiyeti, branşı, mesleki kıdemi, mezun olduğu öğretim kurumu, yöneticilik görevinin türü, önceden ödül almış olması, önceden disiplin cezası almış olması, görev yaptığı okulun türü ve görev yaptığı okulun yerleşim yeri arasındaki ilişkiler nelerdir?

Bu araştırma sonucunda;

1- Araştırma kapsamındaki 1998-2001 yıllarında, kadrolu müdürler % 13,9 oranında en fazla disiplin suçu işlerken, onları müdür vekilleri % 7,1; müdür yardımcıları % 2,47 ve müdür yetkili öğretmenlerin % 1,87 takip ettiği,

2- İlköğretim okullarında görev yapan yöneticiler en fazla; “Okul yönetimi ile ilgili işleri zamanında yapmamak, yanlış yapmak” (% 10,5), “Göreve gelmemek, geç gelmek” (% 8,3), “Okulun fiziki durumu ve demirbaşıyla ilgili işleri yapmamak” (% 7,9), “Okula gelir sağlamak amacıyla usulsüz para toplamak” (% 7,0), “Eğitim-öğretim ile ilgili görevlerini yapmamak” (% 7,0) ve “Üstleri, astları veya velilerle tartışmak” (% 7,0) disiplin suçlarını işledikleri,

3- Yöneticilerin aldıkları disiplin cezaları arasında “Aylıktan kesme” (% 43,9) oranıyla ilk sırayı alırken, ardından “Kınama”(% 26,8), “Kademe ilerlemesinin durdurulması”(% 18,9), “Uyarma”(% 10,1) ve “İstifa etmiş sayılma” (% 0,4) cezalarının geldiği,

4- Yöneticilerin işledikleri disiplin suçlarının nedenleri arasında; “okulun genel yönetimi ile ilgili yasal düzenlemeleri ve uygulamaları bilmeme, yanlış bilme” (%19,7) ve “Görevin yerine getirilmesinde ihmalkarlık, sürekli erteleme ve dikkatsizlik” (%18)’in olduğu,

5- Araştırma kapsamında yer alan, disiplin suçu işleyen 228 yöneticiden 209 (%91,7)’unun erkek, 19 (%8,3)’unun kadın olduğu,

6- Yöneticilerin işledikleri disiplin suçu ile cinsiyet arasındaki bağa bakıldığında, erkek yöneticilerin en fazla “okul yönetimi ile ilgili işleri zamanında yapmamak, yanlış yapmak”, kadın yöneticilerin ise “kendi personeline fazla ek ders ücreti tahakkuk ettirmek suçunu işledikleri,

7- Disiplin suçu işleyen yöneticiler arasında Eğitim Fakültesi Mezunları %29,8 ile ilk sırayı alırken son sırayı Öğretmen Okulu mezunları % 10,5 ile aldıkları,

8- Araştırma kapsamındaki dört yılda disiplin suçu işleyen 228 yöneticiden 163’nün (%71,5) daha önceden herhangi bir ceza veya ödül almadığı, 65’inin (%28,5) ise daha önce ödül veya ceza aldığı tespit edilmiştir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde Araştırmanın Yöntemi, Evren ve Örneklem, Verilerin Toplanması ve Verilerin Çözümlemesi üzerinde durulmuştur.

Araştırma Yöntemi

İlköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin işledikleri disiplin suçları ve aldıkları disiplin cezalarını belirlemeyi konu edinen bu çalışma var olan bir durumu var olduğu şekliyle ortaya koymayı amaçladığından betimsel bir araştırmadır. Belge-doküman toplama tekniği kullanılmıştır.

Bu yöntemde, araştırmaya konu olan olay kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır (Karasar, 1994: 77).

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2003-2004-2005 yılları arasında Adıyaman ilindeki resmi ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerden disiplin suçu işleyip disiplin cezası alan öğretmenler oluşturmaktadır.

Evrenin tümüne ulaşılması nedeniyle, evrenden örneklem seçilmesine gereksinim duyulmamıştır.

Adıyaman ilindeki resmi ilköğretim okullarında 2003, 2004 ve 2005 yıllarında görev yapan öğretmenlerin branşlara göre sayıları Çizelge 1’de verilmiştir.

Çizelge-1 İlköğretim Okullarında 2003-2005 Yılları Arasında Görev Yapan Öğretmenlerin Branşlara ve Yıllara Göre Sayıları

BRANŞLARINA GÖRE ÖĞRETMENLER	YILLAR		
	2003	2004	2005
Sınıf Öğretmeni	3389	3242	3264
Türkçe	260	228	231
Sosyal Bilgiler	195	195	198
Fen ve Teknoloji	131	127	129
Matematik	235	213	218
Diğer	398	404	422
TOPLAM	4608	4409	4462

Belirtilen yıllar arasında ilköğretim okullarında görev yaparken disiplin cezası alan 197 öğretmenin tümüne ait verilere ulaşılmıştır.

Disiplin cezası alan öğretmen sayılarının 2003, 2004 ve 2005 yıllarına göre dağılımı Çizelge-2’de verilmiştir.

Çizelge-2 Disiplin Cezası Alan Öğretmenlerin Branşlara ve Yıllara Göre Dağılımı

BRANŞLARINA GÖRE ÖĞRETMENLER	Yıllar		
	2003	2004	2005
Sınıf Öğretmeni	81	54	7
Türkçe	6	4	1
Sosyal Bilgiler	4	2	-
Fen ve Teknoloji	4	4	2
Matematik	4	2	2
Diğer	10	6	4
TOPLAM	109	72	16

Araştırmanın evrenini oluşturan öğretmenlerin cinsiyeti, branşı, meslekteki kıdemi, öğrenim durumu, önceden ödül ve disiplin cezası almasına ilişkin veriler Çizelge-3'te verilmiştir.

Çizelge-3. Disiplin Cezası Alan Öğretmenlere İlişkin Kişisel Bilgiler

Öğretmenlere Ait Değişkenler		Sayı	Oran
Cinsiyet	Kadın	42	21,32
	Erkek	155	78,68
Branş	Sınıf Öğretmeni	142	72,08
	Türkçe	11	5,58
	Sosyal Bilgiler	6	3,05
	Fen ve Teknoloji	10	5,08
	Matematik	8	4,06
	Diğer	20	10,15
Meslekteki Kıdem	5 yıl ve altı	39	19,80
	6-10 yıl arası	59	29,95
	11-15 yıl arası	39	19,80
	16-20 yıl arası	24	12,18
	21 yıl ve üstü	36	18,27
Mezun Olunan Öğretim Kurumu	Eğitim Fakültesi	125	63,45
	Diğer Fakülteler	24	12,18
	Eğitim.Yük.Okulu	29	14,72
	Eğitim Enstitüsü	18	9,14
	Öğretmen Okulu	1	0,51
Önceden Ödül Alma	Alan	33	16,75
	Almayan	164	83,25
Önceden Ceza Alma	Alan	113	57,36
	Almayan	84	42,64

Disiplin cezası alan öğretmenlerin görev yaptıkları okullara ilişkin bilgiler Çizelge-4'te verilmiştir.

Çizelge-4. Disiplin Cezası Alan Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okullara İlişkin Bilgiler

Öğretmenlerin Görev Yaptığı Okullara İlişkin Değişkenler		Sayı	Oran
Okulun Türü	Gündüzlü	176	89,34
	Yatılı	21	10,66
Okulun Bulunduğu Yerleşim Yeri	İl Merkezi	105	53,30
	İlçe Merkezi	14	7,11
	Köy	78	39,59

Bilgi Toplama Teknikleri

Araştırma için gerekli veriler, Adıyaman il Milli Eğitim Müdürlüğü'nün arşiv kayıtlarının taranması ile elde edilmiştir. Araştırma için gerekli verileri toplama izni İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nün İzni ile alınmıştır (EK-1).

İlköğretim Müfettişleri Başkanlığı Bürosunda bulunan İlköğretim Soruşturma Kayıt Defteri incelenerek 2003-2005 yılları arasında disiplin cezası alan ilköğretim

okulu öğretmenlerinin isimleri, işledikleri disiplin suçları ve aldıkları disiplin cezaları tespit edilmiştir

İsimleri tespit edilen öğretmenlere ait kişisel bilgiler personel özlük dosyaları ve bilgisayardan İLSİS (İl Milli Eğitim Müdürlükleri Yönetim Bilgi Sistemi) programının incelenmesi ile elde edilmiştir.

Araştırmada kullanılan veriler Adıyaman Mili Eğitim Müdürlüğü İstatistik ve Özlük Şubelerinin kayıtlarından alınmıştır.

Bilgilerin Çözümlemesi

Verilerin çözümlenmesine geçilmeden önce, işlenen disiplin suçları ile verilen cezalar belirlenmiştir. Sonra “1702 Sayılı İlk ve Orta Tedrisat Muallimlerinin Terfi ve Tecziyeleri Hakkındaki Kanun”, “4357 Sayılı Hususi İdarelerden Maaş Alan İlkokul Öğretmenlerinin Terfi Taltif ve Cezalandırılmalarına Dair Kanun” ile “657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu’nda belirtilen disiplin cezasını gerektiren fiil ve haller ile bu yasalara göre verilen disiplin cezaları incelenip aralarındaki benzerlikler de dikkate alınarak, işlenen suç türleri 15 kategoride toplanmıştır.

Bunlar:

- 1- Sendikal eylemler,
- 2- Görev mahallinde belirlenen usul ve esaslara uymama,
- 3- Göreve geç gelip erken ayrılma,
- 4- Plan yapmama,

- 5- Göreve gelmeme,
- 6- İş arkadaşlarına söz veya hareketle sataşma,
- 7- Yetkili olmadan basına demeç verme,
- 8- Kurumun huzur ve sükununu bozma,
- 9- Gerçeğe aykırı belge düzenleme,
- 10- Devlet memurunun itibar ve güvenini sarsacak davranışta bulunma,
- 11- Öğrenci dövme,
- 12- Göreviyle ilgili çıkar sağlama,
- 13- Yalan beyanda bulunma,
- 14- Görevli memura hakaret etme,
- 15- Kılık kıyafet hükümlerine aykırı davranma,

şeklinde gruplandırılmıştır.

4357 Sayılı Hususi İdarelerden Maaş Alan İlkokul Öğretmenlerinin Terfi Taltif ve Cezalandırılmalarına Dair Kanun ve 1702 Sayılı İlk ve Orta Tedrisat Muallimlerinin Terfi ve Tecziyeleri Hakkındaki Kanun'da yer alan disiplin cezası türlerinden, örnekleme oluşturan öğretmenlere, kıdem indirmek, kusurlu sayılma, ihtar, kademe ilerlemesinin durdurulması, ders ücretlerinin kesilmesi, maaş kesilmesi, görevine son verilme cezalarının verildiği belirlenmiştir.

İşlemlerde kolaylık sağlamak amacıyla, verilen disiplin cezalarını gerektiren durum ve davranıştaki benzerlikler dikkate alınarak, 4357 Sayılı kanun'da yer alan kusurlu sayılmak, ücret veya maaş kesilme, kıdem indirmek, vazifelerine son verilmek, meslekten çıkarılmak; 1702 sayılı İlk ve Orta Tedrisat Muallimlerinin Terfi ve Tecziyeleri Hakkında Kanun'da yer alan ihtar, tevbih, ders ücretlerinin kesilmesi, maaş kesilmesi, kıdem indirilmesi, derece indirilmesi, istifa etmiş sayılmak cezaları; uygulamada daha çok kullanılan ve daha genel nitelikli 657 Sayılı Kanun'undaki uyarma, kınama, aylıktan kesme, kademe ilerlemesinin durdurulması ve istifa etmiş sayılma cezaları sınıfında değerlendirilmiştir. Böylece ilköğretim okulunda görev yapan öğretmenlere verilen disiplin cezaları:

- 1- Uyarma,
- 2- Kınama,
- 3- Aylıktan Kesme,
- 4- Kademe İlerlemesinin durdurulması,
- 5- İstifa etmiş sayılmak,

olarak sınıflandırılmıştır.

Elde edilen veriler, veri kodlama formlarına işlendikten sonra bilgisayara yüklenmiştir. Bilgisayara yüklenen veriler SPSS Programı ile analiz edilmiştir.

Araştırmada, işlenen disiplin suçları, alınan disiplin cezaları sayı ve türlerinin yorumlanmasında frekans ve yüzde hesaplamalarından yararlanılmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM

Araştırmanın bu bölümünde, araştırmanın temel amacını gerçekleştirmek için, belirlenen alt problemlere yanıt bulmak üzere toplanan veriler ve bu verilerin çözümlenmesi sonucunda elde edilen bulgular ve bu bulgulara ilişkin yorumlar yer almaktadır.

İlköğretim Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin İşledikleri

Disiplin Suçlarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın birinci alt problemi, “İlköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin işledikleri disiplin suçları nelerdir?” biçiminde düzenlenmiştir.

Bu alt probleme yanıt bulmak amacıyla ilköğretim kurumlarında çalışan öğretmenlerin işledikleri disiplin suçları ile ilgili elde edilen veriler Çizelge-5’te gösterilmiştir.

Çizelge-5 Öğretmenlerin İşlediği Disiplin Suçları

Sıra No	DİSİPLİN SUÇLARI	f	%
1	Sendikal Eylemler	99	50,25
2	Görev Mahallinde Belirlenen Usul ve Esaslara Uymama	27	13,71
3	Göreve Geç Gelip Erken Ayrılma	19	9,64
4	Plan Yapmama	11	5,58
5	Göreve Gelmeme	10	5,08
6	İş Arkadaşlarına Söz Veya Hareketle Sataşma	7	3,55
7	Kılık Kıyafet Hükümlerine Uymama	5	2,54
8	Yetkili Olmadan Basına Demeç Verme	4	2,03
9	Devlet Memurunun İtibar ve Güvenini Sarsacak Davranışta Bulunma	4	2,03
10	Öğrenci Dövme	3	1,52
11	Gerçeğe Aykırı Belge Düzenleme	2	1,02
12	Kurumun Huzur ve Sükununu Bozma	2	1,02
13	Yalan Beyanda Bulunma	2	1,02
14	Göreviyle İlgili Çıkar Sağlama	1	0,51
15	Görevli Memura Hakaret Etme	1	0,51
TOPLAM		197	100

İşlenen disiplin suçları arasında “Sendikal eylemler” %50,2’lik oranla ilk sırayı alırken bunu sırasıyla, “Görev mahallinde belirlenen usul ve esaslara uymama” (% 13,7), “Göreve geç gelip erken ayrılma”(% 9,6), “Plan yapmama”(%5,5), “Göreve gelmeme”(% 5,0), “İş arkadaşlarına söz veya hareketle sataşma”(% 3,5), “Kılık kıyafet hükümlerine uymama”(% 2,5), “Yetkili olmadan basına demeç verme”(% 2,0), “Devlet memurunun itibar ve güvenini sarsacak davranışta bulunma”(% 2,0), “Öğrenci dövme”(% 1,5), “Kurumun huzur ve sükununu bozma”(% 1,0), “Gerçeğe aykırı belge düzenleme”(% 1,0), “Görevli memura hakaret etme” (% 0,5) ve “Görevi ile ilgili çıkar sağlama (%0,5) suçları takip etmiştir.

“Sendikal eylemler” suçunun oranı dikkat çekici bir boyuttadır. 2002 yılında Başbakanlık tarafından yayımlanan bir genelge ile, demokratik hukuk devleti olmanın en önemli göstergelerinden birinin örgütlenme özgürlüğü olduğu, bunun çalışanların vazgeçilmez hakkı olduğu ve ülkemizin de taraf olduğu İnsan Hakları Evrensel Bildirisi, İnsan Hakları ve Temel Özgürlükler Avrupa Sözleşmesi, Avrupa Sosyal Şartı gibi uluslararası metinler ile Uluslararası Çalışma Örgütü (İLO)’nün onayladığımız muhtelif sözleşmelerinde memurlar dahil tüm çalışanların sendikal örgütler kurmaları, bu sendikalar ile üst kuruluşlarının amaçları doğrultusunda etkinliklerde bulunabilmelerinin kabul edildiği ve 4688 sayılı Kamu Sendikaları Kanunu’nun çıkarıldığı ve bu kanunun uygulanabilirliği konusunda gereken duyarlılığın ve kolaylığın gösterileceği belirtilmiştir. Sendikal faaliyetler konusunda yayınlanan bu genelgeye istinaden yapılan eylemlerin bazılarında izin alınmaması sonucu haklarında soruşturma açılıp ceza alan

öğretmenlerin sayısının fazla olması sendikal eylemler suçundaki oranın yüksek olmasının nedeni olabilir.

“Görev mahallinde belirlenen usul ve esaslara uymama” suçunun işlenmesi, daha çok göreve yeni başlayan öğretmenlerin görevleriyle ilgili olarak ne yapacaklarını tam olarak bilmemelerinden ve bunun sonucu uygulanacak yaptırımların farkında olmamalarından kaynaklandıkları düşünülebilir.

“Göreve geç gelip erken ayrılma” bu suçun tüm iş yerlerinde yaşanan genel bir sorun olduğu söylenebilir. Ancak öğretmenlerin göreve geç gelip erken ayrılmaları, kendileri dışında bir çok öğrenciyi etkilediğinden önemli bir problem olmaktadır. Zaten eğitim öğretim boyutunda bir çok yönden (kız çocuklarının okula gönderilmemesi, aileleri ile birlikte tarım işçiliği yapmak için, öğretime yaklaşık olarak iki ay geç başlayıp iki ay erken bitirmek zorunda kalmaları vb gibi) dezavantajlı olan Adıyaman’daki bu çocuklar bir de öğretmenlerinin göreve geç gelip erken ayrılmalarından olumsuz olarak etkilenmektedirler. Bu sorunun yoğun olarak yaşanmasında, öğretmenlerin görev yaptıkları yerleşim biriminde ikamet etmeyip, il ve ilçe merkezlerinde kalmaları ve görev yerlerine gelip giderken araç, yol ve hava koşullarından kaynaklanan sorunlar yaşamalarının etkisi olabilir.

“Göreve gelmeme” ilköğretim kurumlarında çalışan öğretmenlerin sıklıkla işledikleri bir disiplin suçudur. Bu suç daha çok göreve yeni başlayan aday öğretmenler tarafından işlenmektedir. Özellikle köylerde, birleştirilmiş sınıflarda yalnız çalışan öğretmenlerin, alışkın olmadıkları çalışma koşulları, ne

yapacaklarını bilememeleri, ailelerini özlemeleri ve özellikle de öğrencilik ruh halinden kurtulamamaları bu suçun işlenmesinde etkili olabilmektedir. Göreve gelmeme suçu ile ilgili disiplin yaptırımını da oldukça ağırdır. Devlet Memurları Kanunu'nun 125. maddesi C/b bendine göre “Özürsüz olarak bir veya iki gün göreve gelmeme” eyleminin karşılığı “Aylıktan kesme” cezasını, D/b bendine göre “Özürsüz ve kesintisiz üç-dokuz gün göreve gelmeme” eyleminin karşılığı “Kademe ilerlemesinin durdurulması” cezasını, E/c bendine göre “Özürsüz olarak yirmi gün göreve gelmeme” eyleminin karşılığı ise “Devlet memurluğundan çıkarma cezasını gerektirmektedir.

“Yetkili olmadan basına demeç verme” suçu ya sendikal etkinlikler çerçevesinde basına verilen demeçlerle ya da okulun ihtiyaçlarını gidermek için, ilgili ve duyarlı kişilerden yardım alabilmek için verilen demeçlerle işlenmektedir. Bu noktada eğitim sistemimizdeki tıkanıklık ortaya çıkmaktadır. Çünkü bir taraftan özellikle birleştirilmiş sınıflı okullarda görev yapan öğretmenlerden okulun her türlü eksikliğini giderilmesi için girişimde bulunulması istenir ve bu denetim formlarına da yazılır. Öğretmen Milli Eğitim Müdürlüğü nezdinde eksikliklerinin giderilmesi için defalarca girişimde bulunup sonuç alamayınca kısa sürede sonuç getiren basına demeç verme yolunu seçince de diğer taraftan öğretmen hakkında disiplin işlemleri yapılabilmektedir.

“Öğrenci dövme” suçunun eski yıllara nazaran daha az işlendiği görülmektedir. Bu sonuçta velilerin öğrencilerini okula yazdırırken “eti benim kemiği benim” anlayışını terk etmeleri, velilerin daha bilinçli olmaları ve öğretmenlerin de bu çağdışı alışkanlığı tercih etmemelerinin etkisi olabilir.

“Gerçeğe aykırı belge düzenleme” suçunun, hak etmeyen öğrenciye diploma düzenlemek şeklinde işlendiği görülmektedir.

Beşirli (1997) tarafından yapılan araştırmada en fazla “Plan yapmama”, Karataş (2000)’ın yaptığı araştırmada ise en fazla “Kılık kıyafet hükümlerine aykırı davranma” suçlarının işlendiği görülmektedir. “Plan yapmama” suçunun bu araştırmada düşük düzeyde kalmasında, teknolojik gelişmeler sonucu ders planlarının hazır olarak alınıp bilgisayarda ufak düzeltmeler yapılarak kullanılmasının; yine “Kılık kıyafet hükümlerine aykırı davranma” suçunda azalma olması türban sorununun peruk takılarak çözümlenmeye çalışılması ve her ne kadar kılık kıyafet ile ilgili mevzuatta bir değişiklik olmamasına rağmen, kılık kıyafet hükümlerine uymayanların (özellikle okul sınırları içerisinde türban takanların) görmemezlikten gelinmesi eğiliminin etkili olduğu söylenebilir.

2003, 2004 ve 2005 yıllarında ilköğretim kurumlarında çalışan öğretmenlerin sayıları ve yıllara göre disiplin suçu işleyen öğretmenlerle ilgili veriler Çizelge-6’da verilmiştir.

Çizelgede yıllara göre suç işleme oranı 2003’te 13,89 iken sonraki yıllarda azalarak 2005 yılında 4,90’a düşmüştür. Bu sonuçta 2003 yılında en fazla işlenen disiplin suçunun sendikal eylemlerden kaynaklandığı göz önünde bulundurulduğunda, sendikaların aldığı karara uyararak mitinge giden öğretmenlerin bu eylemlerinin, örneğin izinsiz il dışına çıkılması eyleminin Danıştay tarafından sendikal faaliyetler kapsamında kabul edilerek suç olmaktan çıkarılmasının ve İlköğretim Müfettişlerinin elindeki soruşturma dosyaların en geç iki yılda

tamamlama süresi olması dolayısı ile bir çoğunun hala tamamlanmamış olmasının önemli bir payı bulunmaktadır.

Çizelge-6 Disiplin Suçu İşleyen Öğretmen Sayılarının Yıllara, Branşlara ve Genel Öğretmen Sayılarına Göre Dağılımı

YIL BRANŞLARINA GÖRE ÖĞRETMENLER	YILLAR								
	2003			2004			2005		
	N	N	%	N	n	%	N	n	%
Sınıf Öğretmeni	3389	81	2.39	3242	54	1.67	3264	7	0.21
Türkçe	260	6	2.31	228	4	1.75	231	1	0.43
Sosyal Bilgiler	195	4	2.05	195	2	1.03	198	-	-
Fen ve Teknoloji	131	4	3.05	127	4	3.15	129	2	0.92
Matematik	235	4	1.70	213	2	1.63	218	2	1,09
Diğer	398	10	2.39	404	6	1.49	422	4	0.95
TOPLAM	4608	109	2,37	4409	72	1,63	4462	16	0,36

N: Öğretmenlerin sayısı,

n: Disiplin suçu işleyen öğretmenlerin sayısı,

%: Öğretmenlerin disiplin suçu işleme oranları

Çizelge 6 incelendiğinde Adıyaman'da 2003 yılında görev yapan 4608 öğretmenden 109'u, 2004 yılında 4409 öğretmenden 72'si ve 2005 yılında da 4462 öğretmenden 16'sının disiplin suçu işlediği görülmektedir. 2003 yılında Adıyaman'da görev yapan öğretmenlerin disiplin suçu işleme oranı %2.37, 2004'te %1.63 ve 2005'te ise %0.36'dır. Öğretmen sayısı düşünüldüğünde suç işleme oranının çok düşük olduğu görülmektedir.

İlköğretim Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin Aldıkları Disiplin

Cezalarına Ait Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın “İlköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin aldıkları disiplin cezaları nelerdir” şeklinde düzenlenen ikinci alt problemi, İlköğretim Müfettişleri Başkanlığınca düzenlenen İnceleme Soruşturma İzleme Defteri taranarak yanıtlanmaya çalışılmıştır.

Bu alt probleme ilişkin veriler Çizelge-7 de verilmiştir

Çizelge-7 Öğretmenlerin Aldıkları Disiplin Cezaları

Disiplin Cezaları	f	%
Aylıktan Kesme	84	42.64
Uyarma	63	31.98
Kınama	33	16.75
Kademe İlerlemesinin Durdurulması	14	7.11
İstifa Etmiş Sayılma	3	1.52
TOPLAM	197	100.00

Araştırmada yer alan 197 öğretmenin aldıkları disiplin cezaları arasında, “Aylıktan kesme” %42,6 oranıyla yer alırken, bunu sırasıyla “Uyarma” %31,9, “Kınama” %16,7, “Kademe ilerlemesinin durdurulması” %7,11 ve “İstifa etmiş sayılma” %1,5 cezaları izlemektedir.

Beşirli (1997) ve Karataş (2000) tarafından yapılan araştırmalarda öğretmenlerin en fazla uyarma cezası aldığı tespit edilmiştir.

Bu araştırmada ise en fazla “Aylıktan kesme” cezasının alınma nedeni, sendikal eylemlere katılmak için izinsiz il dışına çıkan öğretmenlere bu cezanın verilmesidir.

Öğretmenlerin aldıkları disiplin cezaları incelendiğinde alınan disiplin cezalarının öğretmenlerin mesleki statülerini çok etkilemediği görülmektedir. Sendikal eylemler nedeniyle alınan cezaların çoğunluğunu oluşturan “Aylıktan kesme” cezasının mahkemelerce iptal edildiği düşünüldüğünde en çok uyarma ve kınama cezaları gibi hafif cezaların alındığı görülmektedir.

“Uyarma ve kınama” cezalarının daha çok, verilen emir ve görevlerin zamanında yapılmaması, devlete ait resmi araç gerecin korunmaması, özürsüz olarak göreve geç gelinip erken gidilmesi, usulsüz şikayette bulunulması, iş arkadaşlarına, iş sahiplerine kötü davranılması ve belirlenen kılık kıyafet hükümlerine uyulmaması gibi suçlardan dolayı verildiği tespit edilmiştir.

“Kademe ilerlemesinin durdurulması” cezasının ise, sendikal etkinlikler çerçevesinde basın açıklaması yapmak, göreviyle ilgili olarak çıkar sağlamak ve öğrenciyi zarara uğratmak suçları nedeniyle verildiği görülmüştür.

“İstifa etmiş sayılmak” cezasının özürsüz olarak göreve gelmeme suçundan verildiği tespit edilmiştir.

İlköğretim Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin İşledikleri Disiplin Suçları, Aldıkları Disiplin Cezaları İle Öğretmenlerin; Cinsiyeti, Branşı, Mesleki Kıdemi, Mezun Olduğu Öğretim Kurumu, Görev Yaptığı Okulun Türü, Görev Yaptığı Okulun Yerleşim Yeri, Önceden Disiplin Czası Almış Olması ve Önceden Ödül Almış Olması Arasındaki İlişkilere Ait Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın üçüncü alt problemi “İlköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin aldıkları disiplin cezaları ile öğretmenlerin;

- a- Cinsiyeti,
- b- Branşı,
- c- Mesleki kıdemi,
- d- Mezun olduğu öğretim kurumu,
- e- Görev yaptığı okulun türü,
- f- Görev yaptığı okulun yerleşim yeri,
- g- Medeni hali,
- h- Önceden disiplin cezası almış olması,
- ı- Önceden ödül almış olması ,

arasındaki ilişkiler nelerdir?” şeklinde düzenlenmiştir.

Bu alt problem, personel özlük dosyaları ve İLSİS (İl Milli Eğitim Müdürlükleri Bilgi Sistemi) kayıtları taranarak yanıtlanmaya çalışılmıştır.

a- İlköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin işledikleri disiplin suçları ile aldıkları disiplin cezalarına ilişkin veriler Çizelge-8 ve Çizelge-9'da verilmiştir.

Çizelge-8 Disiplin Suçlarının Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

DİSİPLİN SUÇLARI	KADIN		ERKEK	
	f	%	f	%
Sendikal Eylemler	30	71,43	69	44,52
Görev Mahallinde Belirlenen Usul ve Esaslara Uymama	2	4,76	25	16,13
Göreve Geç Gelip Erken Ayrılma	4	9,52	15	9,68
Plan Yapmama	1	2,38	10	6,45
Göreve Gelmeme	1	2,38	9	5,81
İş Arkadaşlarına Söz Veya Hareketle Sataşma	-	-	7	4,52
Yetkili Olmadan Basına Demeç Verme	-	-	4	2,58
Kurumun Huzur ve Sükununu Bozma	-	-	2	1,29
Gerçeğe Aykırı Belge düzenleme	-	-	2	1,29
Devlet Memurunun İtibar ve Güvenini Sarsacak Davranışta Bulunma	1	2,38	3	1,94
Öğrenci Dövme	-	-	3	1,94
Göreviyle İlgili Çıkar Sağlama	-	-	1	0,65
Yalan Beyanda Bulunma	-	-	2	1,29
Görevli Memura Hakaret Etme	-	-	1	0,65
Kılık Kıyafet Hükümlerine Uymama	3	7,14	2	1,29
TOPLAM	42	100	155	100

Araştırma kapsamında yer alan 197 öğretmenden disiplin suçu işleyen erkek öğretmenlerin sayısı 155 iken (% 78,68), kadın öğretmenlerin sayısının 42

(% 21,32) olduğu tespit edilmiştir. Bu fark kadın öğretmenlerin kurallara uymada daha titiz olmasından kaynaklanabilir.

Erkek ve kadın öğretmenlerin en fazla “Sendikal eylemler” suçunu işledikleri, bunu erkek öğretmenlerde “Görev mahallinde belirlenen usul ve esaslara uymama”, kadın öğretmenlerde ise “Göreve geç gelip erken ayrılma” suçları takip etmektedir.

Kadın öğretmenlerin, erkek öğretmenlerin işlemiş olduğu disiplin suçlarından “İş arkadaşlarına söz veya hareketle sataşma”, “Yetkili olmadan basına demeç verme”, “Kurumun huzur ve sükununu bozma”, “Gerçeğe aykırı belge düzenleme”, “Öğrenci dövme”, “Göreviyle ilgili çıkar sağlama”, “Yalan beyanda bulunma” ve “Görevli memura hakaret etme” suçlarını hiç işlememiş olmaları dikkat çekicidir. Bu veriler bizi kadın öğretmenlerin iş ortamında daha uyumlu oldukları, kaba kuvvet kullanmamakta daha özenli oldukları sonucuna götürebilmektedir.

Kadın öğretmenlerin erkek öğretmenlere göre daha fazla oranda işledikleri tek suçun “Kılık kıyafet hükümlerine uymama” olduğu görülmektedir. Kadın öğretmenlerin erkek öğretmenlere oranla en fazla işledikleri bu suç daha çok türban sorunundan kaynaklanmaktadır. Devlet Memurları Kılık Kıyafet Yönetmeliği’ne göre kadınlar: elbiseler temiz, düzgün, ütülü ve sade, ayakkabılar kapalı ve normal topuklu, görev mahallinde baş daima açık, saçların düzgün taranması gerekmektedir. Ceza alan kadın öğretmenlerin bu yönetmeliğe aykırı davranarak türbanla derse girmekte ısrar ettikleri görülmektedir. Erkek

öğretmenlerden ise bu suçu daha çok kırsal kesimde tek çalışanların kılık kıyafetlerine özen göstermemeleri, günlük sakal tıraşı olmamaları nedeniyle işledikleri görülmektedir.

Çizelge-9 Disiplin Cezalarının Öğretmenlerin Cinsiyetine Göre Dağılımı

CİNSİYET	Kadın		Erkek	
	f	%	f	%
DİSİPLİN CEZALARI				
Aylıktan Kesme	12	28,57	72	46,45
Uyarma	23	54,76	40	25,81
Kınama	4	9,52	29	18,71
Kademe İlerlemesinin Durdurulması	3	7,14	11	7,10
İstifa Etmiş Sayılma	-	-	3	1,94
TOPLAM	42	100	155	100

Alınan disiplin cezalarının öğretmenlerin cinsiyetlerine göre dağılımına bakıldığında kadın öğretmenlerin en fazla “Uyarma” (%54,76), erkek öğretmenlerin ise en fazla “Aylıktan kesme”(%46,45) cezası aldığı görülmektedir. Erkek öğretmenlerin 3’ü (%1,94) “istifa etmiş sayılma” cezasını alırken, bu cezanın kadın öğretmenler tarafından hiç alınmadığı tespit edilmiştir.

Alınan cezaların ağırlığı düşünüldüğünde kadın öğretmenlerin daha hafif cezaları, erkek öğretmenlerin ise nispeten daha ağır cezaları daha fazla aldığı görülmektedir. Bu sonuçta, toplumun öğretmenliği daha çok kadınların mesleği

olarak görmeleri, kadın öğretmenlerin de bunu benimsemeleri, erkek öğretmenlere göre kurallara uyma konusunda daha duyarlı olmaları ve çatışmalardan uzak durmaya çalışmalarının etkisi de olabilir.

b- İlköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin işledikleri disiplin suçu, aldıkları disiplin cezası ile branşları arasındaki ilişkiyi gösteren veriler Çizelge-10 ve Çizelge-11’de gösterilmiştir.

Öğretmenlerin işledikleri disiplin suçlarının branşlara göre dağılımını gösteren Çizelge-10 incelendiğinde Fen ve Teknoloji Öğretmenleri dışındaki bütün branş öğretmenlerinin en fazla “Sendikal eylem” suçunu işlediği görülmektedir. Kamu Çalışanları Sendikalarının üyelerinin ortak ekonomik, sosyal, mesleki hak ve menfaatlerinin korunması ve geliştirilmesi, grevli-toplu sözleşmeli sendika hakkı isteğiyle yaptıkları eylemler çoğunlukla yasal sayılmadığından bütün branşlardaki öğretmenlerin en fazla işledikleri suç olarak belirlenmiştir.

En fazla işlenen suç olan “Sendikal eylemler” suçunu, Sınıf Öğretmenlerinde “Görev mahallinde belirlenen usul ve esaslara uymama” (%11,97), “Göreve geç gelip erken ayrılma” (%11,27); Türkçe Öğretmenlerinde “Görev mahallinde belirlenen usul ve esaslara uymama” (%18,18); Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinde “Göreve geç gelip erken ayrılma” (%16,67), “Göreve gelmeme” (%16,67); Matematik Öğretmenlerinde “Göreve gelmeme” (%25), “İş arkadaşlarına söz veya hareketle sataşma” (%25); diğer branşlardaki öğretmenlerde ise “Görev mahallinde belirlenen usul ve esaslara uymama” (%20) suçları takip etmektedir.

Çizelge-10 Disiplin Suçlarının Öğretmenlerin Branşlarına Göre Dağılımı

BRANŞLAR DİSİPLİN SUÇLARI	Sınıf Öğretmeni		Türkçe		Sosyal Bilgiler		Fen ve Teknoloji		Matematik		Diğer	
	f	%	f	%	f	%	F	%	f	%	F	%
Sendikal Eylemler	79	55.63	6	54.55	4	66.67	-	-	1	12.5	9	45
Görev Mahallinde Belirlenen Usul ve Esaslara Uymama	17	11.97	2	18.18	-	-	3	30	1	12.5	4	20
Göreve Geç Gelip Erken Ayrılma	16	11.27	-	-	1	16.67	1	10	-	-	1	5
Plan Yapmama	7	4.93	1	9.09	-	-	2	20	-	-	1	5
Göreve Gelmeme	7	4.93	-	-	1	16.67	-	-	2	25	-	-
İş Arkadaşlarına Söz Veya Hareketle Sataşma	2	1.41	1	9.09	-	-	1	10	2	25	1	5
Yetkili Olmadan Basına Demeç Verme	2	1.41	-	-	-	-	1	10	-	-	1	5
Kurumun Huzur ve Sükununu Bozma	-	-	1	9.09	-	-	-	-	-	-	1	5
Gerçeğe Aykırı Belge Düzenleme	2	1.41	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Devlet Memurunun İtibar ve Güvenini Sarsacak Davranışta Bulunma	1	0.70	-	-	-	-	1	10	1	12.5	1	5
Öğrenci Dövme	2	1.41	-	-	-	-	-	-	-	-	1	5
Göreviyle İlgili Çıkar Sağlama	1	0.70	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Yalan Beyanda Bulunma	1	0.70	-	-	-	-	1	10	-	-	-	-
Görevli Memura Hakaret Etme	1	0.70	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kılık Kıyafet Hükümlerine Uymama	4	2.82	-	-	-	-	-	-	1	12.5	-	-
TOPLAM	142	100	11	100	6	100	10	100	8	100	20	100

Fen ve Teknoloji Öğretmenlerinin ise, diğer branşlarda en fazla işlenen disiplin suçu olan “Sendikal eylemler” suçunun hiç işlenmemesi dikkat çekicidir. Fen ve Teknoloji Öğretmenlerinin en fazla “Plan yapmama” (%20) suçunu işledikleri tespit edilmiştir

Öğretmenlerin aldıkları disiplin cezalarının branşlara göre dağılımı Çizelge- 11’de verilmiştir.

Çizelge-11 Disiplin Cezalarının Öğretmenlerin Branşlarına Göre Dağılımı

BRANŞ DISİPLİN CEZALARI	Sınıf Öğretmeni		Türkçe		Sosyal Bilgiler		Fen ve Teknoloji		Matematik		Diğer	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	F	%
Uyarma	46	32.39	4	36.36	2	33.33	3	30	2	25	6	30
Kınama	15	10.56	3	27.27	-	-	5	50	2	25	8	40
Aylıktan Kesme	64	45.07	4	36.36	4	66.67	2	20	4	50	6	30
Kademe İlerlemesinin Durdurulması	14	9.86	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
İstifa Etmiş Sayılma	3	2.11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
TOPLAM	142	100	11	100	6	100	10	100	8	100	20	100

Disiplin cezaları arasında ağır cezalar olarak kabul ettiğimiz “Kademe ilerlemesinin durdurulması” ve “İstifa etmiş sayılma” cezalarını sadece Sınıf Öğretmenlerinin aldığı belirlenmiştir.

“Aylıktan kesme”, Sınıf Öğretmenleri, Türkçe Öğretmenleri, Sosyal Bilgiler Öğretmenleri ve Matematik Öğretmenleri tarafından alınan cezalarda ilk

sırayı alırken, Fen ve Teknoloji Öğretmenleri ve diğer branştaki öğretmenlerin ise en fazla “Kınama” cezasını aldıkları görülmektedir.

c- İlköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin işledikleri disiplin suçları ve aldıkları disiplin cezaları ile mesleki kıdemleri arasındaki ilişkiyi gösteren veriler Çizelge-12 ve Çizelge-13'te yer almaktadır.

Disiplin suçlarının öğretmenlerin meslekteki kıdemlerine göre dağılımı Çizelge-12'de gösterilmiştir.

“Sendikal eylemler” kıdem farkı olmadan her kıdem dilimindeki öğretmenlerin en fazla işledikleri disiplin suçu olarak görünmektedir. Bu da öğretmenlerin özlük haklarını elde etmede kararlı oldukları ve sendikal eylemlere katıldıklarını, bu durumun öğretmenlerin kıdemlerine göre bir farklılık göstermediğini ortaya koymaktadır.

Kıdemi 5 yıl ve altı olan 39 öğretmenden % 28,2'si “Sendikal eylem”, %17,9'u “Göreve geç gelip erken ayrılma” ve “Göreve gelmeme” suçunu işlerken en az da %2,56 ile “İş arkadaşlarına söz veya hareketle sataşma” ve “kurumun huzur ve sükununu bozma” suçunu işledikleri , “Yetkili olmadan basına demeç verme”, “Gerçeğe aykırı belge düzenleme”, “Devlet memurunun itibar ve güvenini sarsacak davranışta bulunma”, “Öğrenci dövme”, “Göreviyle ilgili çıkar sağlama”, “Yalan beyanda bulunma” ve “Görevli memura hakaret etme” gibi suçları ise işlemedikleri görülmektedir.

Çizelge-12 Disiplin Suçlarının Öğretmenlerin Mesleki Kıdemlerine Göre Dağılımı

KIDEM DISİPLİN SUÇLARI	5 Yıl ve Altı		6-10 Yıl		11-15 Yıl		16-20 Yıl		21 Yıl ve Üstü	
	F	%	F	%	F	%	f	%	f	%
Sendikal Eylemler	11	28.21	24	40.68	32	82.05	18	75.00	14	38.89
Görev Mahallinde Belirlenen Usul ve Esaslara Uymama	4	10.26	16	27.12	-	-	1	4.17	6	16.67
Göreve Geç Gelip Erken Ayrılma	7	17.95	6	10.17	3	7.69	1	4.17	2	5.56
Plan Yapmama	5	12.82	3	5.08	-	-	-	-	3	8.33
Göreve Gelmeme	7	17.95	1	1.69	1	2.56	-	-	1	2.78
İş Arkadaşlarına Söz Veya Hareketle Sataşma	1	2.56	1	1.69	-	-	1	4.17	4	11.11
Yetkili Olmadan Basına Demeç Verme	-	-	3	5.08	1	2.56	-	-	-	-
Kurumun Huzur ve Sükununu Bozma	1	2.56	-	-	-	-	1	4.17	-	-
Gerçeğe Aykırı Belge Düzenleme	-	-	2	3.39	-	-	-	-	-	-
Devlet Memurunun İtibar ve Güvenini Sarsacak Davranışta Bulunma	-	-	-	-	2	5.13	1	4.17	1	2.78
Öğrenci Dövme	-	-	1	1.69	-	-	-	-	2	5.56
Göreviyle İlgili Çıkar Sağlama	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2.78
Yalan Beyanda Bulunma	-	-	1	1.69	-	-	-	-	1	2.78
Görevli Memura Hakaret Etme	-	-	-	-	-	-	1	4.17	-	-
Kılık Kıyafet Hükümlerine Uymama	3	7.69	1	1.69	-	-	-	-	1	2.78
TOPLAM	39	100	59	100	39	100	24	100	36	100

6-10 yıllık öğretmenlerin araştırma kapsamı içerisinde yer alan yıllarda en fazla disiplin suçu işleyen (59 kişi) kıdem aralığı olduğu, 16-20 yıllık dilimin ise en az disiplin suçu işleyen (24 kişi) kıdem aralığı olduğu Çizelge-12 incelendiğinde ortaya çıkmaktadır.

Çizelge-13'te disiplin cezalarının öğretmenlerin mesleki kıdemlerine göre dağılımı verilmiştir.

Çizelge-13 Disiplin Cezalarının, Öğretmenlerin Meslekteki Kıdemlerine Göre Dağılımı

KIDEM DISİPLİN CEZALARI	5 Yıl ve Altı		6-10 Yıl		11-15 Yıl		16-20 Yıl		21 Yıl ve Üstü	
	F	%	F	%	F	%	F	%	f	%
Uyarma	9	14,06	15	29,41	19	55,88	8	44,44	12	40,00
Kınama	14	21,88	11	21,57	-	-	2	11,11	6	20,00
Aylıktan Kesme	25	39,06	24	47,06	15	44,12	8	44,44	12	40,00
Kademe İlerlemesinin Durdurulması	13	20,31	1	1,96	-	-	-	-	-	-
İstifa Etmiş Sayılma	3	4,69	-	-	-	-	-	-	-	-
TOPLAM	64	100	51	100	34	100	18	100	30	100

11-15 yıl kıdem aralığı dışındaki bütün kıdem aralıklarındaki öğretmenlerde “Aylıktan kesme” cezası ilk sırayı almaktadır. İzinsiz ikamet edilen ilin sınırlarını terk etmek eylemi bu ceza kapsamında düşünüldüğünde

sendikal eylemlerle il dışına çıkılması nedeniyle öğretmenlerin en çok aldığı ceza olarak görülmektedir.

11-15 yıl kıdem aralığındaki öğretmenlerin en fazla “Uyarma cezası aldıkları görülmüştür.

“Kademe ilerlemesinin durdurulması” cezası ilk iki kıdem aralığındaki öğretmenler tarafından alınan bir ceza olarak görülmektedir. Göreve yeni başlayan ya da öğretmenlik mesleğine henüz alışmamış olan öğretmenlerin 3-9 gün aralığındaki özürsüz devamsızlıkları nedeniyle bu cezayı aldıkları düşünülebilir.

“İstifa etmiş sayılma” cezasını gerektiren eylemlerden biri de özürsüz olarak 20 gün göreve gelmemektir. Bu cezanın 5 yıl ve altı kıdem aralığındaki 3 öğretmen tarafından alınması mesleğe yeni başlayan meslektaşlarımızın bu görevi yerine getirmede zorlandıkları şeklinde de yorumlanabilir.

d- İlköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin işledikleri disiplin suçu, aldıkları disiplin cezası ile mezun oldukları okullar arasındaki ilişkiyi gösteren veriler Çizelge-14, Çizelge-15’te verilmiştir.

Öğretmenlerin işledikleri disiplin suçlarının mezun oldukları öğretim kurumlarına göre dağılımını gösteren Çizelge-14’deki verilere göre, evreni oluşturan ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerden tümünde ilk sırayı “Sendikal eylemler” suçu almaktadır. Daha sonra ise sırayla Fakülte mezunlarını “Görev mahallinde belirlenen usul ve esaslara uymama”, “Göreve geç gelip erken ayrılma”; Eğitim Yüksek Okulu mezunlarının “Plan yapmama”, “Görev mahallinde belirlenen usul ve esaslara uymama”; Eğitim Enstitüsü mezunlarının “Görev mahallinde belirlenen usul ve esaslara uymama” suçlarını en fazla işledikleri; Öğretmen Okulu mezunlarının ise sadece “İş arkadaşlarına söz veya hareketle sataşma” suçunu işledikleri görülmektedir.

Çizelge-14 Disiplin Suçlarının Öğretmenlerin Mezun Oldukları Öğretim Kurumuna Göre Dağılımı

ÖĞRETİM KURUMU DİSİPLİN SUÇLARI	Eğitim Fak.		Diğer Fak.		E.Y.O.		Eğitim Enst.		Öğretmen Okulu	
	F	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Sendikal Eylemler	63	50,40	12	50,00	12	41,38	12	66,67	-	-
Görev Mahallinde Belirlenen Usul ve Esaslara Uymama	17	13,60	5	20,83	2	6,90	3	16,67	-	-
Göreve Geç Gelip Erken Ayrılma	14	11,20	3	12,50	1	3,45	1	5,56	-	-
Göreve Gelmeme	8	6,40	-	-	1	3,45	1	5,56	-	-
Plan Yapmama	7	5,60	1	4,17	3	10,34	-	-	-	-
Yetkili Olmadan Basına Demeç Verme	4	3,20	-	-	-	-	-	-	-	-
Kılık Kıyafet Hükümlerine Uymama	4	3,20	-	-	1	3,45	-	-	-	-
Devlet Memurunun İtibar ve Güvenini Sarsacak Davranışta Bulunma	3	2,40	-	-	1	3,45	-	-	-	-
İş Arkadaşlarına Söz Veya Hareketle Sataşma	2	1,60	1	4,17	2	6,90	1	5,56	1	1
Kurumun Huzur ve Sükununu Bozma	2	1,60	-	-	-	-	-	-	-	-
Öğrenci Dövme	1	0,80	-	-	2	6,90	-	-	-	-
Göreviyle İlgili Çıkar Sağlama	-	-	-	-	1	3,45	-	-	-	-
Yalan Beyanda Bulunma	-	-	1	4,17	1	3,45	-	-	-	-
Görevli Memura Hakaret Etme	-	-	-	-	1	3,45	-	-	-	-
Gerçeğe aykırı belge düzenleme	-	-	1	4,17	1	3,45	-	-	-	-
TOPLAM	125	100	24	100	29	100	18	100	1	100

Eğitim Fakültesi mezunlarının (% 63,45) disiplin suçu işleme oranı diğer okul mezunlarına göre daha yüksek, Öğretmen Okulu mezunlarında ise en düşük (%0,51) olduğu görülmektedir. Öğretmen Okullarının kendilerine has yapıları içerisinde oluşturdukları kurum iklimi ve kültürü, öğrencileri, mezun olduktan sonra da etkilemekte ve görevin gerektirdiği sorumlulukların bilincinde olarak görevlerini sürdürmekte, daha az disiplin suçu işleyip daha az disiplin cezası almakta oldukları söylenebilir.

Eğitim Fakültelerinde ğrenciler, öğretmenlik meslek bilgisi derslerini alıp, uygulama yaptıkları halde göreve yeni başlayan aday öğretmenlerin mesleğe uyumunda sıkıntılar yaşamaları meslek öncesi eğitimin tekrar gözden geçirilmesini akla getirmektedir.

Çizelge-15 Disiplin Cezalarının ğretmenlerin Mezun Olduğu ğretim Kurumlarına Göre Dağılımı

ÖğRETİM KURUMLARI	Eğitim Fak.		Diğer Fak.		E.Y.O		Eğitim Enst.		Öğretmen Okulu	
	F	%	f	%	f	%	f	%	F	%
DİSİPLİN CEZALARI										
Aylıktan Kesme	59	47,20	10	41,67	10	34,48	5	27,78	-	-
Uyarma	40	32,00	7	29,17	10	34,48	5	27,78	1	100
Kınama	20	16,00	6	25,00	6	20,69	1	5,56	-	-
Kademe İlerlemesinin Durdurulması	3	2,40	1	4,17	3	10,34	7	38,89	-	-
İstifa Etmiş Sayılma	3	2,40	-	-	-	-	-	-	-	-
TOPLAM	125	100	24	100	29	100	18	100	1	100

Öğretmenlerin aldıkları disiplin cezaları ile mezun oldukları okul arasındaki ilişkiyi gösteren izelge-15'teki verilere göre Fakülte mezunu öğretmenler en fazla "Aylıktan kesme" cezası alırken, Eğitim Yüksek Okulu mezunu öğretmenlerin en fazla "Aylıktan kesme" ve "Uyarma", Eğitim Enstitüsü mezunu ğretmenlerin "Kademe ilerlemesinin durdurulması", ğretmen okulu mezunu öğretmenin ise "Uyarma" cezası aldığı ve "İstifa etmiş sayılma" cezasını ise sadece Eğitim Fakültesi mezunlarının aldığı görülmektedir.

e- İlköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin işledikleri disiplin suçu, aldıkları disiplin cezası ile öğretmenlerin önceden ödül almış olmaları arasındaki ilişkiyi gösteren veriler Çizelge-16 ve Çizelge-17’de yer almaktadır.

İşlenen disiplin suçu ile öğretmenlerin önceden ödül almış olmaları arasındaki ilişkiyi gösteren bulgular Çizelge-16’da gösterilmiştir.

Araştırma kapsamındaki üç yıllık süre içinde disiplin suçu işleyen 197 öğretmenden 164’ünün (% 83,25) daha önceden herhangi bir ödül almadığı, 33’nün (% 16,75) ise aldığı görülmektedir.

Ödül almış ve almamış öğretmenlerin en çok “Sendikal eylemler” suçunu işledikleri, bunu sırasıyla önceden ödül almış öğretmenlerde, “ İş arkadaşlarına söz veya hareketle sataşma”, “Görev mahallinde belirlenen usul ve esaslara uymama” cezaları izlerken; önceden ödül almamış öğretmenlerde ise “Görev mahallinde belirlenen usul ve esaslara uymama” ve “Göreve geç gelip erken ayrılma” cezaları en çok işlenen suçlar olarak görülmektedir.

Çizelge-16 Disiplin Suçlarının Öğretmenlerin Önceden Ödül Almış Olmalarına Göre Dağılımı

ÖDÜL ALMIŞ OLMA	Ödül Almış (%16,75)		Ödül Almamış (% 83,25)	
	f	%	f	%
DİSİPLİN SUÇLARI				
Sendikal Eylemler	21	63,64	78	47,56
Görev Mahallinde Belirlenen Usul ve Esaslara Uymama	3	9,09	24	14,63
Göreve Geç Gelip Erken Ayrılma	1	3,03	18	10,98
Plan Yapmama	-	-	11	6,71
Göreve Gelmemeye	1	3,03	9	5,49
İş Arkadaşlarına Söz Veya Hareketle Sataşma	4	12,12	3	1,83
Yetkili Olmadan Basına Demeç Verme	-	-	4	2,44
Kurumun Huzur ve Sükununu Bozma	-	-	2	1,22
Gerçeğe Aykırı Belge Düzenleme	-	-	2	1,22
Devlet Memurunun İtibar ve Güvenini Sarsacak Davranışta Bulunma	1	3,03	3	1,83
Öğrenci Dövme	1	3,03	2	1,22
Göreviyle İlgili Çıkar Sağlama	-	-	1	0,61
Yalan Beyanda Bulunma	-	-	2	1,22
Görevli Memura Hakaret Etme	-	-	1	0,61
Kılık Kıyafet Hükümlerine Uymama	1	3,03	4	2,44
TOPLAM	33	100	164	100

Öğretmenlerin aldıkları disiplin cezaları ile önceden ödül almış olmaları arasındaki ilişkiyi gösteren bulgular Tablo-17’de verilmiştir.

Çizelge-17 Disiplin Cezalarının, Öğretmenlerin Önceden Ödül Almış Olmalarına Göre Dağılımı

ÖDÜL ALMIŞ OLMA	Ödül Almış		Ödül Almamış	
	f	%	f	%
DİSİPLİN CEZALARI				
Aylıktan Kesme	17	51,52	67	40,85
Uyarma	10	30,30	53	32,32
Kınama	5	15,15	28	17,07
Kademe İlerlemesinin Durdurulması	1	3,03	13	7,93
İstifa Etmiş Sayılma	-	-	3	1,83
TOPLAM	33	100	164	100

Çizelge-17 incelendiğinde önceden ödül alan ve almayan öğretmenlerde “Aylıktan kesme” cezasının ilk sırada yer aldığı, bunu her iki grupta da “Uyarma” cezasının takip ettiği, “İstifa etmiş sayılma” cezasının da sadece daha önceden ödül almamış öğretmenler tarafından alındığı görülmektedir.

f- İlköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin işledikleri disiplin suçu, aldıkları disiplin cezası ile öğretmenlerin önceden disiplin cezası almış olması arasındaki ilişkiyi gösteren veriler Çizelge-18 ve Çizelge-19’da gösterilmiştir.

Öğretmenlerin işledikleri disiplin suçlarının, önceden disiplin cezası almış olmasına göre dağılımına ilişkin veriler Çizelge-18’de verilmiştir.

Çizelge-18 Disiplin Suçlarının Öğretmenlerin Önceden Disiplin Cezası Almış Olmalarına Göre Dağılımı

DİSİPLİN CEZASI ALMIŞ OLMA	Disiplin Cezası Almış (%57,37)		Disiplin Cezası Almamış (%42,63)	
	F	%	f	%
DİSİPLİN SUÇLARI				
Sendikal Eylemler	67	59,29	32	38,10
Göreve Geç Gelip Erken Ayrılma	13	11,50	6	7,14
Görev Mahallinde Belirlenen Usul ve Esaslara Uymama	8	7,08	19	22,62
Devlet Memurunun İtibar ve Güvenini Sarsacak Davranışta Bulunma	4	3,54	-	-
Kılık Kıyafet Hükümlerine Uymama	4	3,54	1	1,19
İş Arkadaşlarına Söz Veya Hareketle Sataşma	3	2,65	4	4,76
Yetkili Olmadan Basına Demeç Verme	3	2,65	1	1,19
Kurumun Huzur ve Sükununu Bozma	2	1,77	-	-
Gerçeğe Aykırı Belge Düzenleme	2	1,77	-	-
Yalan Beyanda Bulunma	2	1,77	-	-
Öğrenci Dövme	2	1,77	1	1,19
Göreviyle İlgili Çıkar Sağlama	1	0,88	-	-
Plan Yapmama	1	0,88	10	11,90
Görevli Memura Hakaret Etme	1	0,88	-	-
Göreve Gelmeme	-	-	10	11,90
TOPLAM	113	100	84	100

Disiplin suçu işleyen 197 öğretmenden 113'ü (%57,37) daha önceden de işlediği disiplin suçu nedeniyle disiplin cezası almışken, 84'ünün (% 42,63) ilk kez disiplin suçu işlediği tespit edilmiştir.

İlk kez disiplin cezası alan öğretmenlerin en çok “Sendikal eylemler”, “Görev mahallinde belirlenen usul ve esaslara uymama”, “Plan yapmama”, “Göreve gelmeme” suçlarını işledikleri tespit edilmiştir.

Daha önce herhangi bir disiplin cezası almış olan öğretmenlerin işlediği suçlar arasında en çok “Sendikal eylemler”, “Göreve geç gelip erken ayrılma”, “Görev mahallinde belirlenen usul ve esaslara uymama” yer almaktadır.

Öğretmenlerin aldıkları disiplin cezaları ile önceden disiplin cezası almış olmaları arasındaki ilişkiyi gösteren veriler Çizelge- 19’da verilmiştir.

Çizelge-19 Disiplin Cezalarının Öğretmenlerin Önceden Disiplin Cezası Almış Olmalarına Göre Dağılımı

DİSİPLİN CEZASI ALMIŞ OLMA	Disiplin Cezası Almış		Disiplin Cezası Almamış	
	f	%	f	%
DİSİPLİN CEZALARI				
Aylıktan Kesme	46	40,71	38	45,24
Uyarma	40	35,40	23	27,38
Kınama	17	15,04	16	19,05
Kademe İlerlemesinin Durdurulması	10	8,85	4	4,76
İstifa Etmiş Sayılma	-	-	3	3,57
TOPLAM	113	100	84	100

Önceden disiplin cezası alan ve almayan öğretmenlerde ilk sırayı “Aylıktan kesme” cezasının aldığı, bunu “Uyarma” ve “Kınama” cezalarının takip ettiği ve sadece önceden disiplin cezası almamış öğretmenlerin “İstifa etmiş sayılma” cezasını aldıkları görülmektedir.

g- İlköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin işledikleri disiplin suçu, aldıkları disiplin cezası ile öğretmenlerin görev yaptıkları okul türü arasındaki ilişkiyi gösteren veriler Çizelge-20, Çizelge-21 ve Çizelge-22’de gösterilmiştir

Çizelge-20’de araştırmanın yapıldığı Adıyaman ilinde 2003-2005 yılları arasında bulunan yatılı (YİBO ve PİO) ve gündüzlü resmi ilköğretim okullarının sayıları ve bu okullardaki öğretmenlerin disiplin suçu işleme oranları yer almaktadır.

Çizelge-20 Gündüzlü ve Yatılı İlköğretim Bölge Okullarının 2003, 2004 ve 2005 Yıllarındaki Sayıları ve Okul Türlerine Göre Öğretmenlerin Disiplin Suçu İşleme Oranları

OKUL TÜRÜ	YILLAR			Üç Yılda İşlenen Disiplin Suçları	
	2003	2004	2005	N	%
Gündüzlü	736	730	732	176	89.34
Yatılı	10	9	9	21	10.66
Toplam	746	730	741	197	100

İlköğretim okullarının yatılı olanlarında öğretmenlerin disiplin suçu işleme oranları (%10,66) ile gündüzlü olanları (%89,34) arasında büyük bir fark göze çarpmaktadır. Bu sonuçta yatılı okulların çalışma koşullarının daha ağır olmasının önemli bir rol oynadığı düşünülmektedir.

Çizelge-21’de öğretmenlerin işledikleri disiplin suçlarının, görev yaptıkları okulun türüne (gündüzlü veya yatılılık durumuna) göre dağılımına ilişkin veriler yer almaktadır.

Disiplin suçu işleyen öğretmenlerin 21’inin (10,66) yatılı ilköğretim okullarında, 176’sının ise (%89,34) gündüzlü ilköğretim okullarında görev yaptığı görülmektedir.

Yatılı ve gündüzlü ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin sırasıyla en çok “Sendikal eylemler”, “Görev mahallinde belirlenen usul ve esaslara uymama”, “Göreve geç gelip erken ayrılma” suçunu işledikleri tespit edilmiştir.

Yatılı ilköğretim okullarında çalışan öğretmenlerin araştırma kapsamındaki 2003-2005 yılları arasında “Göreve gelmeme”, “Yetkili olmadan basına demeç verme”, “Kurumun huzur ve sükununu bozma”, “Gerçeğe aykırı belge düzenleme”, “Devlet memurunun itibar ve güvenini sarsacak davranışta bulunma”, “Öğrenci dövme”, “Göreviyle ilgili çıkar sağlama”, “Yalan beyanda bulunma”, “Görevli memura hakaret etme” ve “Kılık kıyafet hükümlerine uymama” suçlarını hiç işlemedikleri görülmektedir.

Çizelge-21 Disiplin Suçlarının Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okul Türüne Göre Dağılımı.

OKUL TÜRÜ DİSİPLİN SUÇLARI	Gündüzlü (% 89,34)		Yatılı (% 10,66)	
	f	%	f	%
Sendikal Eylemler	91	51,70	8	38,10
Görev Mahallinde Belirlenen Usul ve Esaslara Uymama	22	12,50	5	23,81
Göreve Geç Gelip Erken Ayrılma	14	7,95	5	23,81
Plan Yapmama	10	5,68	1	4,76
Göreve Gelmeme	10	5,68	-	-
İş Arkadaşlarına Söz Veya Hareketle Sataşma	5	2,84	2	9,52
Kılık Kıyafet Hükümlerine Uymama	5	2,84	-	-
Yetkili Olmadan Basına Demeç Verme	4	2,27	-	-
Devlet Memurunun İtibar ve Güvenini Sarsacak Davranışta Bulunma	4	2,27	-	-
Öğrenci Dövme	3	1,70	-	-
Kurumun Huzur ve Sükununu Bozma	2	1,14	-	-
Gerçeğe Aykırı Belge Düzenleme	2	1,14	-	-
Yalan Beyanda Bulunma	2	1,14	-	-
Göreviyle İlgili Çıkar Sağlama	1	0,57	-	-
Görevli Memura Hakaret Etme	1	0,57	-	-
TOPLAM	176	100	21	100

Çizelge-22’de öğretmenlerin aldıkları disiplin cezalarının, görev yaptıkları okul türüne göre dağılımı verilmiştir.

Çizelge-22 Disiplin Cezalarının Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okul Türüne Göre Dağılımı.

OKUL TÜRÜ DİSİPLİN CEZALARI	Gündüzlü		Yatılı	
	F	%	f	%
Aylıktan Kesme	73	41,48	11	52,38
Uyarma	56	31,82	7	33,33
Kınama	32	18,18	1	4,76
Kademe İlerlemesinin Durdurulması	12	6,82	2	9,52
İstifa Etmiş Sayılma	3	1,70	-	-
TOPLAM	176	100	21	100

Yatılı ve gündüzlü ilköğretim okullarında çalışanların aldığı “Aylıktan Kesme” cezası (% 52,38 ve % 41,48) ilk sırada bulunurken, “Uyarma” Cezası ikinci sırayı almakta, “İstifa etmiş sayılma” cezasını ise sadece gündüzlü okullarda çalışan öğretmenlerin aldığı görülmektedir.

h- İlköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin işledikleri disiplin suçu, aldıkları disiplin cezası ile öğretmenlerin görev yaptıkları yerleşim yeri

arasındaki ilişkiyi gösteren veriler Çizelge-23, Çizelge-24 ve Çizelge-25'te gösterilmiştir

Çizelge-23'te araştırmanın yapıldığı Adıyaman ilinde 2003-2005 yılları arasında bulunan resmi ilköğretim okullarının sayıları ve bu okullardaki öğretmenlerin disiplin suçu işleme oranları verilmiştir.

Çizelge-23 Okulların Bulunduğu Yerleşim Yerine Göre Sayıları ve Öğretmenlerin Disiplin Suçu İşleme Oranlarının Yıllara Göre Dağılımı.

YERLEŞİM YERİ	YIL			Üç Yılda İşlenen Disiplin Suçlarının Sayısı n	Toplam Okul Sayısına Göre Disiplin Suçu İşleme Oranı %
	2003	2004	2005		
İl Merkezi	38	40	40	104	52,80
İlçe Merkezi	62	59	60	14	7,10
Köy	639	647	641	79	40,10
TOPLAM	739	746	741	197	100

Disiplin suçu işleyen 197 öğretmenden, 104'ünün il merkezinde, 14'ünün ilçe merkezlerinde ve 79'unun da köylerde görev yaptıkları görülmektedir. Araştırma evrenini oluşturan öğretmenlerden il merkezinde çalışanların disiplin suçu işleme oranının (%88,14) daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır.

Disiplin suçu işleyen 197 öğretmenden, 104'ünün il merkezinde, 14'ünün ilçe merkezinde ve 79'unun köylerde görev yaptığı görülmüştür. Disiplin suçu işleme oranı, il merkezindeki ilköğretim okullarında % 52,80 ile en yüksek, ilçe merkezinde ise %7,10 ile en düşük seviyede olduğu tespit edilmiştir.

Öğretmenlerin işledikleri disiplin suçlarının, görev yapılan okulun bulunduğu yerleşim yerine göre dağılımı Çizelge-24'te gösterilmiştir.

**Çizelge-24 Disiplin Suçlarının, Öğretmenlerin Görev Yaptığı Okulların
Bulunduğu Yerleşim Yerine Göre Dağılımı.**

YERLEŞİM YERİ DİSİPLİN SUÇLARI	İl Merkezi		İlçe Merkezi		Köy	
	F	%	F	%	f	%
Sendikal Eylemler	80	76,92	7	50,00	12	15,19
Görev Mahallinde Belirlenen Usul ve Esaslara Uymama	9	8,65	3	21,43	15	18,99
İş Arkadaşlarına Söz Veya Hareketle Sataşma	4	3,85	1	7,14	2	2,53
Göreve Geç Gelip Erken Ayrılma	3	2,88	1	7,14	15	18,99
Yetkili Olmadan Basına Demeç Verme	2	1,92	-	-	2	2,53
Kurumun Huzur ve Sükununu Bozma	2	1,92	-	-	-	-
Öğrenci Dövme	2	1,92	-	-	1	1,27
Plan Yapmama	1	0,96	1	7,14	9	11,39
Devlet Memurunun İtibar ve Güvenini Sarsacak Davranışta Bulunma	1	0,96	1	7,14	2	2,53
Göreve Gelmemeye	-	-	-	-	10	12,66
Gerçeğe Aykırı Belge Düzenleme	-	-	-	-	2	2,53
Göreviyle İlgili Çıkar Sağlama	-	-	-	-	1	1,27
Yalan Beyanda Bulunma	-	-	-	-	2	2,53
Görevli Memura Hakaret Etme	-	-	-	-	1	1,27
Kılık Kıyafet Hükümlerine Uymama	-	-	-	-	5	6,33
TOPLAM	104	100	14	100	79	100

İl merkezi, ilçe merkezi ve köylerde görev yapan öğretmenlerin en fazla “Sendikal eylemler” suçunu işledikleri, bunu “Görev mahallinde belirlenen usul ve esaslara uymama” suçunun takip ettiği görülmektedir. Köylerde görev yapan öğretmenlerin önemli bir oranı da (18,99) göreve geç gelip erken ayrılma suçunu işlemişlerdir. Bu oranın yüksek olmasında öğretmenlerin çoğunun görev yaptığı köylerde ikamet etmeyip il veya ilçe merkezlerinde kalmaları ve geliş gidişlerinde sorun yaşamalarının da etkisi olabilir.

“Sendikal eylemler” in merkezde çalışan öğretmenler tarafından daha çok işlenme nedeni; merkezde oturan öğretmenlerin sendikal eylemlerden haberdar olma ve katılma koşullarının daha kolay olması olabilir.

Çizelge-25’te öğretmenlerin aldıkları disiplin cezalarının, görev yaptıkları okulun bulunduğu yerleşim yerine göre dağılımı verilmiştir.

**Çizelge-25 Disiplin Cezalarının, Öğretmenlerin Görev Yaptığı Okulların
Bulunduğu Yerleşim Yerine Göre Dağılımı.**

YERLEŞİM YERİ	İl Merkezi		İlçe Merkezi		Köy	
	f	%	f	%	f	%
DİSİPLİN CEZALARI						
Uyarma	42	40,38	5	35,71	16	20,25
Aylıktan Kesme	42	40,38	6	42,86	36	45,57
Kınama	11	10,58	3	21,43	19	24,05
Kademe İlerlemesinin Durdurulması	9	8,65	-	-	5	6,33
İstifa Etmiş Sayılma	-	-	-	-	3	3,80
TOPLAM	104	100	14	100	79	100

İl merkezi, ilçe merkezi ve köylerde görev yapan öğretmenlerin en fazla “Aylıktan kesme” cezası aldıkları, bunu sırasıyla il ve ilçe merkezlerinde görev yapan öğretmenlerde “Uyarma” ve “Kınama” cezaları takip ederken, köylerde görev yapan öğretmenlerde ise “Kınama” ve “Uyarma” cezaları takip etmektedir.

“Kademe ilerlemesinin durdurulması” cezasının sadece köylerde görev yapan öğretmenlerin almış olması dikkat çekicidir. Köylerde çalışan öğretmenlerin köyün zor olan çalışma koşullarına ayak uyduramayıp devamsızlık yapmaları sonucu bu cezanın alınmış olması ihtimali yüksektir.

BÖLÜM V

ÖZET, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırmanın özeti, elde edilen sonuçlar ve sonuçlara dayalı olarak geliştirilen öneriler yer almaktadır.

Özet ve Sonuçlar

Bu araştırmada, “İlköğretim kurumlarında görev yapan öğretmenlerinin işledikleri disiplin suçları ve aldıkları disiplin cezaları ile bazı değişkenler arasındaki ilişkinin ne olduğunun ortaya konulması amaçlanmıştır.

Adıyaman ilindeki resmi ilköğretim okullarında 2003, 2004 ve 2005 yıllarında görev yapan öğretmenlerden, disiplin suçu işlemeleri nedeni ile haklarında soruşturma açılıp disiplin cezası alan öğretmenler araştırmanın evrenini oluşturmaktadır. Belirtilen yıllarda görev yaparken disiplin cezası alan 197 öğretmenin tümüne ait verilere ulaşılmıştır.

Araştırmanın,

“İlköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin işledikleri disiplin suçları nelerdir?

İlköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin aldıkları disiplin cezaları nelerdir?

İlköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin işledikleri disiplin suçları ve aldıkları disiplin cezaları ile öğretmenlerin;

a-Cinsiyeti,

b-Branşı,

c-Mesleki kıdemi,

d-Mezun olduğu okul,

e-Önceden ödül almış olması,

f-Önceden disiplin cezası almış olması,

g-Görev yaptığı okulun türü,

h-Görev yaptığı okulun bulunduğu yerleşim yeri

arasındaki ilişkiler nelerdir?” şeklinde düzenlenen alt problemlerine yanıt bulmak amacıyla, öğretmenlere ait özlük dosyaları ve bilgisayardan İLSİS (İl Milli Eğitim Müdürlükleri Yönetim Bilgi Sistemi) programı incelenmiştir.

Araştırmada, durumun var olduğu şekliyle betimlenmesi amaçlandığından, tarama yöntemi ve belge-doküman inceleme tekniği kullanılmıştır. Yapılan işlemlerde kolaylık sağlamak amacıyla ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin işledikleri disiplin suçları ile aldıkları disiplin cezalarına ilişkin veriler benzerlikleri göz önünde bulundurularak sınıflandırılmıştır.

Araştırmada elde edilen veriler bilgisayara yüklendikten sonra SPSS programı ile analiz edilmiştir. Araştırmada işlenen disiplin suçları, alınan disiplin cezaları ve bunların öğretmenlerin kişisel özellikleriyle ilişkileri yorumlanırken frekans ve yüzde hesaplamalarından yararlanılmıştır.

Araştırmada elde edilen veriler kısaca aşağıda ifade edilmiştir:

Araştırma kapsamındaki, ilköğretim kurumlarında görev yapan öğretmenlerden 2003 yılında 4608 öğretmenden 109'u (% 2,37), 2004 yılında 4409 öğretmenden 72'si (% 1,63), 2005 yılında ise 4462 öğretmenden 16'sı (%

0,35) disiplin suçu işlemiştir. Tüm öğretmenlerin disiplin suçu işleme oranlarının üç yıllık aritmetik ortalaması % 1.45 'tir.

İlköğretim okullarında görev yapan öğretmenler en fazla, "Sendikal eylemler" (% 50,2), en az da "Göreviyle ilgili çıkar sağlama" (% 0,51) suçunu işlemişlerdir.

Öğretmenlerin aldıkları disiplin cezaları arasında "Aylıktan kesme" (% 42,64) ilk sırayı alırken, "İstifa etmiş sayılma" (% 1,52) son sırayı almaktadır.

Araştırma kapsamındaki 2003-2005 yılları arasında disiplin cezası alan 197 öğretmenden 155'i (% 78,68) erkek, 42'si (% 21,32) kadındır.

Kadın ve erkek öğretmenler en fazla, "Sendikal eylemler" suçunu işlemişlerdir. Erkek öğretmenler "Göreviyle ilgili çıkar sağlama"(% 0,65) ve "Görevli memura hakaret etme"(% 0,65) suçunu en az işlerken, kadın öğretmenler ise "İş arkadaşlarına söz veya hareketle sataşma", "Yetkili olmadan basına demeç verme", " Kurumun huzur ve sükununu bozma", "Gerçeğe aykırı beyanda bulunma", "Öğrenci dövme", "Göreviyle ilgili çıkar sağlama", "Yalan beyanda bulunma" ve "Görevli memura hakaret etme" suçlarını hiç işlememişlerdir.

Kadın öğretmenlerin erkek öğretmenlere göre daha fazla oranda işledikleri tek suç "Kılık kıyafet hükümlerine uymama" (% 7,14) suçudur.

Kadın öğretmenler en fazla, "Uyarma" (% 54,76), en az "İstifa etmiş sayılma" (% 7,14); erkek öğretmenler ise en fazla, "Aylıktan kesme"(% 46,45), en az "İstifa etmiş sayılma" (% 1,94) cezası almışlardır.

Disiplin cezası alan öğretmenlerden, Sınıf Öğretmenleri (% 55,63), Türkçe Öğretmenleri (% 54,55), Sosyal Bilgiler Öğretmenleri (% 66,67), Matematik Öğretmenleri (% 12,5) ve diğer branştaki öğretmenler (% 45) oranlarıyla en fazla "Sendikal eylemler" suçunu işlemişlerdir. Fen ve Teknoloji Öğretmenlerinin ise

en çok “Görev mahallinde belirlenen usul ve esaslara uymama” (% 30) suçunu işledikleri görülmektedir.

Sınıf Öğretmenleri (% 45,07), Türkçe Öğretmenleri (% 36,36), Sosyal Bilgiler Öğretmenleri (% 66,67), Matematik Öğretmenleri (% 50) en fazla “Aylıktan kesme” cezası alırken, Fen ve Teknoloji (%50) ile diğer branştaki öğretmenlerin (%40) ise en çok “Kınama” cezası aldıkları görülmüştür.

“Kademe ilerlemesinin durdurulması” (% 9,86) ve “İstifa etmiş sayılma”(% 2,11) cezalarını sadece Sınıf Öğretmenleri almıştır.

6-10 yıl kıdem aralığında bulunan öğretmenlerin en fazla (59 kişi), 16-20 yıl kıdem aralığında bulunan öğretmenlerin en az (24 kişi) disiplin suçu işleyen öğretmenler olduğu ve tüm kıdem aralıklarındaki öğretmenlerin en fazla işledikleri disiplin suçunun “Sendikal eylemler” olduğu görülmüştür.

11-15 yıl kıdem aralığındaki öğretmenler dışında tüm kıdem aralıklarında en fazla alınan disiplin cezası “Aylıktan kesme” olmuştur.

“Kademe ilerlemesinin durdurulması” ve “istifa etmiş sayılma” cezasını 10 yıl ve altı kıdem aralığındaki öğretmenlerin aldığı görülmüştür.

Araştırma kapsamında yer alan Adıyaman İli ilköğretim okullarında çalışan öğretmenlerden, disiplin suçu işleyip disiplin cezası alan 197 kişiden 125’i (% 63,45) Eğitim Fakültesi, 24’ü (% 12,18) Diğer Fakülteler, 29’u (% 14,72) Eğitim Yüksek Okulu, 18’i (% 9,14) Eğitim Enstitüsü ve 1 (% 0,51)’inin de Öğretmen Okulu mezunu olduğu görülmüştür.

Öğretmen Okulu mezunu öğretmenler “İş arkadaşlarına söz veya hareketle sataşma”(% 0,51) suçunu, Eğitim Fakültesi mezunu öğretmenler ise “Sendikal eylemler”(% 50,40) suçunu daha çok işlemişlerdir.

Fakülte mezunu öğretmenler en fazla “Aylıktan kesme” cezası alırken, Eğitim Yüksek Okulu mezunu öğretmenlerin en fazla “Aylıktan kesme” ve

“Uyarma”, Eğitim Enstitüsü mezunu öğretmenlerin “Kademe ilerlemesinin durdurulması”, Öğretmen Okulu mezunu öğretmenin ise “Uyarma” cezası aldığı ve “İstifa etmiş sayılma” cezasını ise sadece Eğitim Fakültesi mezunları almıştır.

2003-2005 yılları arasında disiplin cezası alan 197 kişiden 33’ünün (% 16,75) daha önceden ödül aldığı, 164’ünün (% 83,25) ise önceden herhangi bir ödül almadığı tespit edilmiştir.

“Aylıktan kesme” cezası daha önce ödül alan ve almayan öğretmenlerin en fazla aldıkları disiplin cezası olarak görülmektedir.

“İstifa etmiş sayılma” (% 1,83) cezasını sadece önceden ödül almayan öğretmenler almıştır.

Önceden ödül almış olan öğretmenler en fazla “Sendikal eylemler” (% 63,64), “İş arkadaşlarına söz veya hareketle sataşma” (% 12,12) ve “Görev mahallinde belirlenen usul ve esaslara uymama” (% 9,09) suçunu işlerken, önceden herhangi bir ödül almamış olan öğretmenler en fazla “Sendikal eylemler” (% 47,56), “Görev mahallinde belirlenen usul ve esaslara uymama” (% 14,63) ve Göreve geç gelip erken ayrılma” (% 5,49) suçlarını işlemişlerdir.

2003-2005 yılları arasında disiplin cezası alan 197 kişiden 113’ü (% 57,37) daha önceden de disiplin suçu işlemişken, 84’ünün (% 42,63) ise daha önceden herhangi bir disiplin suçu işlemediği görülmüştür.

“Aylıktan kesme” önceden disiplin cezası alan ve almayan iki grupta da en fazla alınan ceza olarak belirlenmiştir.

“İstifa etmiş sayılma” cezasını daha önce ceza almayan öğretmenler almışlardır.

2003-2005 yılları arasında gündüzlü öğretim yapan okullardan 176 (% 8,00) öğretmen disiplin suçu işlerken, yatılı öğretim yapan okullardan 21 (% 75) öğretmen disiplin suçu işlemiştir.

Gündüzlü okullarda çalışan öğretmenler (% 89,34) en çok “Sendikal eylemler” (% 51,70), en az “Göreviyle ilgili çıkar sağlama”(% 0,57) ve “Görevli memura hakaret etme” (% 0,57); yatılı okullarda çalışan öğretmenler (% 10,66) ise en fazla “Sendikal eylemler” (% 38,10), en az “Plan yapmama” (% 4,76) suçlarını işlemişlerdir.

Yatılı okullarda ve gündüzlü okullarda çalışan öğretmenlerin en fazla aldıkları disiplin cezası “Aylıktan kesme” cezası olarak tespit edilmiştir.

Disiplin suçu işleyen 197 öğretmenden, 104’ünün il merkezinde, 14’ünün ilçe merkezinde ve 79’unun köylerde görev yaptığı görülmüştür. Disiplin suçu işleme oranı, il merkezindeki ilköğretim okullarında % 52,80 ile en yüksek, ilçelerde ise % 7,10 ile en düşük seviyede gerçekleşmiştir.

İl merkezinde görev yapan öğretmenlerin % 76,92’si “Sendikal eylemler”, ilçe merkezlerinde çalışan öğretmenlerin % 50,0 ‘si “Sendikal eylemler” suçunu işlerken köylerde görev yapan öğretmenlerin % 18,99’u “Göreve geç gelip erken ayrılma” ve “görev mahallinde belirlenen usul ve esaslara uymama” suçlarını işlemişlerdir.

İl merkezi, ilçe merkezi ve köylerde görev yapan öğretmenlerin hepsinde de en fazla alınan disiplin cezası “Aylıktan kesme” cezası olarak tespit edilmiştir.

“İstifa etmiş sayılma” cezasını ise sadece köyde görev yapan öğretmenler almışlardır.

Öneriler

Araştırmanın bulgularına dayalı olarak, uygulamacılar ve araştırmacılar için şu öneriler geliştirilmiştir:

Uygulamacılar İçin Öneriler

1- Tüm çağdaş toplumların benimsediği örgütlü yaşamın bir gereği olan ve öğretmenlik görevini aksatmayacak nitelikteki sendikal etkinlikleri, öğretmenler için suç olmaktan çıkaracak, yeni bir düzenleme yapılmalıdır.

2- Mesleğe yeni başlayan aday öğretmenler, tek öğretmenli birleştirilmiş sınıflı okullarda görevlendirilmeyip mesleki yardım alabilecekleri, daha tecrübeli öğretmenlerin olduğu okullarda görevlendirilmelidir.

3- 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu. 1702 sayılı İlk ve Orta Tedrisat Muallimlerinin Terfi ve Tecziyeleri Hakkında Kanun ile 4357 sayılı İlkokul Öğretmenlerinin Kadrolarına, Terfi, Taltif ve Cezalandırmalarına Dair Kanun'un disiplin cezalarıyla ilgili olan hükümleri günümüz koşullarına göre yeniden düzenlenmelidir. Örneğin memurların izinsiz il dışına çıkmamaları teknolojideki ve ulaşım araçlarındaki gelişmeler göz önünde bulundurulduğunda yeniden düzenlenmesi gereken bir kural olmaktadır. Çünkü uçakla aynı gün başka bir şehre gidilip gelinmesi mümkün olabilmektedir.

4- Köylerde çalışan öğretmenlerin belirli periyotlarla bir araya gelip mesleki ve sosyal konularda fikir alış verişinde bulunacakları, eğlenecekleri ve sosyal ihtiyaçlarını giderecekleri etkinliklerin Milli Eğitim Müdürlüklerince düzenlenmesi, zor koşullarda çalışan öğretmenleri motive edebilir ve disiplin suç ve cezalarında belirli oranlarda azalma sağlayabilir.

5- Öğretmenlerin özlük haklarında ve ekonomik durumlarında yapılacak iyileştirmeler disiplin suçlarının azalmasında etkili olabilir.

6- Yatılı İlköğretim Bölge Okulları ve Pansiyonlu İlköğretim Okullarında görev yapan öğretmenlerin çalışma koşulları daha zor olduğundan, bu okullara atanacak olan öğretmenlere hazırlayıcı eğitim faaliyetleri düzenlenebilir ve ek ödemeler yapılabilir.

7- Köylerde görev yapan öğretmenlerin kalabilecekleri sayıda lojman yapılmalı ve bu öğretmenlerin görev yeri dışında ikametlerine izin verilmemelidir.

Araştırmacılar İçin Öneriler

1-İlköğretim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin işledikleri disiplin suçları ve aldıkları disiplin cezalarının etkililiği araştırılabilir.

2- Ülke çapında bir araştırma yapılarak, öğretmenlerin en çok hangi disiplin suçlarını işledikleri ve en çok hangi disiplin cezalarını aldıkları belirlenebilir.

3- Ülke çapında bir araştırma yapılarak işlenen disiplin suçlarına karşılık verilen cezaların örtüşüp örtüşmediği araştırılabilir.

KAYNAKÇA

- AÇIKGÖZ, Kamile Ün. **Etkili Öğrenme ve Öğretme**. İzmir: Kanyılmaz Matbaası, 1996.
- AKAT,İ., G.Budak ve G.Budak. **İşletme Yönetimi**. İstanbul: Beta Basım-Yayım A.Ş, 1994.
- AKYOL, Avni. Öğretmenler Günü Konuşması.“ **Çağdaş Eğitim Dergisi**.
Ankara: Tekışık Matbaası, Kasım 1989, Sayı:149.s:18-19.
- ARICA, Mehmet Nadir. **Memur Suçları ve Soruşturma**. Ankara: 2000.
- AYDIN, Mustafa. **Eğitim Yönetimi**. (Dördüncü Basım), Ankara: Hatiboğlu Yayınevi, 1994.
- BALCI, Ali. **Etkili Okul, Kuram Uygulama ve Araştırma**. Ankara: Yavuz Yayınları, 1993.
- BAŞARAN, İbrahim Ethem. **Eğitime Giriş**. Dördüncü Basım, Ankara: Kadioğlu Matbaası, 1994.
- BEŞİRLİ, Kadir. “İlköğretim Kurumlarında Çalışan Öğretmenlerin İşledikleri Disiplin Suçları ve Aldıkları Cezalar.” (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1997.
- BURSALIOĞLU, Ziya. **Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış**. Ankara: Pegem Yayınları, 1998.
- EKE, Kazım. “Öğretmenler Gününün 9. Yılı ve 12. Milli Eğitim Şurası.” **Çağdaş Eğitim Dergisi**, Ankara: Tekışık Matbaası 1989, Sayı:149, s:41-43.
- ERGÜN, Mustafa. **Eğitim Sosyolojisine Giriş**. Ankara: Ocak Yayınları, 1992.
- ERTÜRK, Selahattin. **Eğitimde Program Geliştirme**. Ankara: Meteksan Yayınları, 1993.
- GÖZÜBÜYÜK, Şeref. **Yönetim Hukuku**. Ankara: Doğan Basımevi, 1994.
- _____ **Yönetim Hukuku**. Ankara: Başak Matbaacılık, 1998.
- KARASAR, Niyazi. **Bilimsel Araştırma Yöntemi**. (Yedinci Basım), Ankara: Alkim Yayınevi, 1994.

KARATAŞ, Şerif. “İlköğretim Kurumlarında Görev Yapan Öğretmenlerin İşledikleri Disiplin Suçları ve Aldıkları Disiplin Cezaları ile Bireysel Değişkenleri Arasında İlişkinin Değerlendirilmesi.” (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Erzurum: Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2000.

KOÇAK, Kemal. “İlköğretimde Karşılaşılan Başlıca Sorunlar” Çağdaş Eğitim Dergisi. Ankara: Tekışık Matbaası, Mayıs 1993, Sayı 188, s 14-28.

M.E.B. **Milli Eğitim İle İlgili Mevzuat**. Ankara: Milli Eğitim Basımevi, 1999.

_____. “Devlet Memurları Kanunu” http://mevzuat.meb.gov.tr/html/12056_657/html. Değişiklik tarihi 12/12/ 2004 İndirme Tarihi: 17 Temmuz 2006.

_____. “İlk ve Orta Tedrisat Muallimlerinin Terfi ve Tecziyeleri Hakkında Kanun”. 1930, <http://mevzuat.meb.gov.tr/html/20/html>. İndirme Tarihi: 17 Temmuz 2006.

_____. “İlkokul Öğretmenlerinin Kadrolarına, Terfi, Taltif ve Cezalandırmalarına ve Bu Öğretmenler İçin Teşkil Edilecek Sağlık ve İçtimai Yardım Sandığına ve Öğretmenlerin Alacaklarına Dair Kanun” 1943, http://mevzuat.meb.gov.tr/html/5308_4357.html. İndirme Tarihi: 17 Temmuz 2006.

_____. “Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Kurumları Yönetmeliği”. <http://mevzuat.meb.gov.tr/html/225/html>. Düzeltme Kasım 2003, İndirme Tarihi: 17 Temmuz 2006.

ÖTER, Ömer Murat. “İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Aldıkları Disiplin Cezaları.” (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Malatya: İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2002.

PEKER, Ömer. **Yönetimi Geliştirmenin Sürekliliği**. Ankara: TODAİE Yayınları No: 258, 1995.

SAĞLAM, Mustafa. **Milli Eğitim Akademisinin Yapı ve İşlevi ile ilgili Bir Model Önerisi.** Ankara Üniversitesi Fakültesi Dergisi, Eskişehir: 1992.

SCHEİN, Edgar H. **Örgüt Psikolojisi.** (Çev.Mustafa Tosun). Ankara: TODAİE Yayınları No: 173, 1978.

SEÇKİN, Nezahat. “Orta Dereceli Okul Öğretmenlerinin Aldıkları Ödüller ve Cezalar”. (Yayımlanmamış Araştırma Raporu), Ankara: Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi, 1998.

SORGUÇ, Bahir. **Disiplin ve İdari Soruşturma.** İstanbul: Milli Eğitim Basımevi, 1992

SÖNMEZ, Veysel. **Öğretmenlik Mesleğine Giriş.** Ankara: Anı Yayıncılık, 2000.

TAYAN, Turhan. “Açılış Konuşması” **1996 Bütçe Raporu.** Ankara: MEB Yayınları, 1996.

TORTOP, Nuri. **Personel Yönetimi.** Ankara: Yargı Yayınları, 1994.

YÜKSEL, Öznur. **İnsan Kaynakları Yönetimi.** Ankara: Gazi Kitabevi, 1998.

ZORALOĞLU, Yunus Remzi. “Öğretmenlerin Mesleki Stres Kaynakları ve Stresin Örgütsel Doğurguları.” (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1998.

EKLER**EK****SAYFA**

1. Adıyaman İl Milli Eğitim Müdürlüğünden Alınan İzin Yazısı89
2. 2002/17 No'lu Başbakanlık Genelgesi.....90